

REFERAT Miljø- og Trafikudvalget 2022-25 d. 09-05-2022

Mødedato Mandag d. 09. maj 2022 kl. 20:30

Mødested Udvalgsværelse 1

Indholdsfortegnelse

Meddelelser.....	3
Orientering om klager til de klageansvarlige i By-, Kultur- og Miljøområdet i perioden januar-dece	4
Forslag til beslutning fra rådmand Laura Lindahl om at mindske gennemkørende trafik i Blomsterk	8
Evaluering af forbud mod engangsservice.....	10
Navngivning efter Bent Fabricius-Bjerre.....	14
Cykelsti på Vodroffsvej - resultat af borgerdialog.....	16
Renovering af kunstgræsbane 1 og 2 samt podebanerne på Jens Jessens Vej - revideret beslutningso	23
Anlægsbevilling til bynatur og biodiversitet 2022.....	27
Forlængelse af udvidet mulighed for udeservering.....	35

Punkt 83: Meddelelser

00.22.04-P35-11-21

Sagsfremstilling

a. Orientering om opsætning af bænke ved stoppestederne ved Frederiksbergbusserne

Ved budgetforhandlingerne for 2022 blev det besluttet at afsætte midler til indkøb og opsætning af 10 bænke ved stoppestederne ved Frederiksbergbusserne. Forvaltningen har indkøbt bænke, og er i gang med at sætte dem op. Den ene bänk må dog sættes op et andet sted end først besluttet: Frederiksbergbus linje 74, der normalt betjener Frederiksberg Svømmehal, er omlagt grundet renoveringen af svømmehallen. Arbejdet bevirker, at kvarteret ved Aksel Møllers Have er svært at betjene med en bus og de faciliteter, der normalt er i svømmehallen, er lukket. Det er fortsat udvist, hvordan området foran svømmehallen kommer til at se ud, når renoveringen er færdig. Bænken, der er indkøbt til dette stoppested, opstilles derfor ved Fasanvej Station på Nordre Fasanvej 25 foran Føtex, hvor der mangler en bänk ved stoppestedet.

b. Orientering om udskiftning af wolt kablerne til Frederiksberg

Energinet er som tidligere orienteret om i gang med at udskifte 162 wolt kablerne til Frederiksberg for at sikre forsyningen af strøm i fremtiden.

Deres arbejder på Finsensvej er stort set afsluttet, og vejen er nu åben igen i begge retninger.

Derfor starter de nu op på 2. etape af deres arbejder, som kommer til at foregå på Bernhard Bangs Alle, mellem C.F. Richs Vej og Dalgas Boulevard samt på Grøndalsvej.

Der forventes opstart den 23. maj 2022 og arbejdet forventes afsluttet den 31. juli 2022 – i alt arbejdes der således 9 uger. Arbejderne betyder, at vejbanen fra Vanløse mellem på Bernhard Bangs Alle, mellem C.F. Richs Vej og Dalgas Boulevard, er spærret for trafik. Derfor ensrettes trafikken, således der kun kan køres mod Vanløse. Busserne kører i stedet ad Finsensvej.

Bilister fra Vanløse henvises til at benytte Finsensvej. Da rundkørslen er åben, vil beboerne i området kunne køre ad C.F. Richs Vej

Grøndalsvej spærres også i det ene spor, og ensrettes i den forbindelse. Til at starte med, skal der dog først graves prøvehuller på Grøndalsvej, inden arbejdet med at etablere rørledningen startes op.

Cykeltrafikken opretholdes i begge retninger.

Punkt 84: Orientering om klager til de klageansvarlige i By-, Kultur- og Miljøområdet i perioden januar-december 2021

00.00.00-G01-19-21

Resume

Magistraten besluttede på møde den 8. februar 2016, at der fremover skulle ske en årlig orientering om indholdet i udvalgenes respektive klagebøger. I denne sag orienteres om behandlede klager stilet til de klageansvarlige i By-, Kultur- og Miljøområdet i perioden 1. januar-31. december 2021. Der er i perioden modtaget 126 klager, og i sagen redegøres for udviklingen inden for de forskellige klagekategorier.

Beslutning

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget tog orienteringen til efterretning.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,
at orienteringen tages til efterretning.

Sagsfremstilling

Magistraten besluttede på møde den 8. februar 2016, at der fremover skulle ske en årlig orientering om indholdet i udvalgenes respektive klagebøger. Ligeledes er der vedtaget en tværgående procedure for opgørelsen af klager. I denne sag orienteres udvalget således om registrerede klager i 2021 på baggrund af principperne i den af Magistraten vedtaget klageoversigt.

Klageoversigten

Oversigten indeholder registrerede klager stilet til henholdsvis:

?

- daværende borgmester,
- daværende by- og miljøudvalgsformand,
- daværende kultur- og fritidsudvalgsformand,
- daværende bolig- og ejendomsudvalgsformand
- kommunaldirektøren - samt
- by-, kultur- og miljødirektøren.

En klage defineres som "En henvendelse fra borgere modtaget i forvaltningen, der udtrykker en utilfredshed med eller uenighed i forhold vedrørende kommunen, og hvor denne utilfredshed fra klagerens side forventes at føre til en form for sagsbehandling i forvaltningen".

Klagerne er sorteret i henholdsvis fagområder og klagekategorier, som er identiske med de forudgående år henset til oversigtens tværgående principper og statistiske formål.

Fagområderne tæller:

- Vejarealer,
- Plansag,
- Byggesag,
- Affald,
- Parkering,

- Støj- og lugtgener,
- Træer,
- ?Andet.

Klagekategorierne dækker:

1. områdets sagsbehandling,
2. afgørelse,
3. områdets leverede service,
4. kommunens vedtagne serviceniveau,
5. personalets adfærd,
6. andet.

Registrerede klager i 2021

Der er i perioden registreret i alt 126 klager, hvilket er en lille stigning i forhold til de foregående år. I lighed med tidligere år er flertallet af klagerne stilet til enten borgmester, formand for daværende By- og Miljøudvalg eller by-, kultur- og miljødirektøren. I 2021 fordeler de 126 klager sig sådan:

- daværende borgmester: 67 stk. (mod 42 stk. i 2020)
- daværende by- og miljøudvalgsformand: 37 stk.(mod 45 stk. i 2020)
- by-, kultur- og miljødirektøren: 18 stk. (mod 23 stk. i 2020)
- daværende kultur- og fritidsudvalgsformand: 2 stk.
- daværende bolig- og ejendomsudvalgsformand: 0 stk.
- kommunaldirektøren: 2 stk.

Som det fremgår af Tabel 1, er stigningen sket inden for de to kategorier "den leverede service" og "den vedtagne service", imens antallet af klager om forvaltningens sagsbehandling ligger på niveau med antallet i 2020.

Tabel 1

Kategori	2016	2017	2018	2019	2020	2021
1. sagsbehandling	20	31	17	24	37	35
2. afgørelse	13	9	4	11	10	4
3. den leverede service	12	7	9	21	16	48
4. den vedtagne service	1	0	7	12	8	15
5. personalets adfærd	1	0	1	2	1	1
6. andet	26	23	21	16	44	23
I alt	73	70	59	86	116	126

Metode

Af bilag 1 fremgår en oversigt, hvor de 126 klagesager er fordelt på de otte fagområder samt en beskrivelse af hver enkelt klagesag i 2021, herunder bl.a. klageårsag og håndtering.

Det bemærkes:

- at klager tilknyttet anden myndighed/instans som udgangspunkt ikke er omfattet af oversigten (f.eks. henhører klager over støj- og vibrationsgener fra Cityringen Metroselskabet),
- at klager over parkeringsafgifter eller andre lovmæssige afgørelser ikke indgår i oversigten, idet disse behandles i andet ankesystem,
- at klager over plan- eller byggesager (ikke at forveksle med hørings svar) er registreret som én klage for hver sag, herunder eksempelvis klager tilknyttet et konkret altanprojekt,
- at klager, som tæller flere svar fra henholdsvis borgmester, udvalgsformænd og direktør, ligeledes er registreret som én klage - og at øvrige henvendelser ikke fremgår af oversigten, idet disse er registreret som generelle henvendelser i henhold til klagedefinitionen.

Det bemærkes endvidere, at de registrerede klagesager beror på et fagligt skøn af henvendelser stilet til de klageansvarlige. Skønnet tager afsæt i ovennævnte klagedefinition og forvaltningens vurdering af den enkelte henvendelse.

Kategorierne "den leverede service" og "den vedtagne service"

Den leverede service

Den største andel af klagesager i denne kategori vedrører et vejareal. De vejrelaterede klager udgør 44 pct. af alle klager i kategorien (21 ud af 48 klager).

Syv ud af disse 21 klagesager omhandler trafik- og færdselsforhold, herunder f.eks. trafikikkerheden i området ved Philip Schous Vej og Peter Bangs Vej samt på henholdsvis Stæhr Johansens Vej, Tesdorpsvej og Nylandsvej.

Tre klagesager vedrører valg af skilteløsning (omfanget af skilte) ved "ladeøer" på henholdsvis Carit Etlars Vej, Sankt Thomas Allé og Julius Valentiners Vej. Det bemærkes, at der efterfølgende blev fundet en anden løsning, hvor der kun opsættes skilte på de to yderste pladser. To andre klager omhandler også skiltning; vejspærringer ifm. afvikling af henholdsvis Postnord Danmark Rundt 2021 og Copenhagen Half 2021, mens en tredje klage går på skiltningen på og omkring Troels-Lunds Vej.

De resterende ni klagesager vedrører f.eks. ujævnt fortov på Philip Schous Vej, ujævne brosten på Hollændervej/Allégade og løse brosten på Frederiksberg Allé, manglende genopretning af område ud for Nordre Fasanvej efter byggearbejder, manglende afstribning på Fuglebakkevej, manglende færdiggørelse af grønt areal på Rahbeks Allé og manglende tilsyn af to grunde på Kong Georgs Vej.

Den næststørste andel af klagesager i kategorien vedr. enten parkerings- eller affaldsrelaterede emner. Disse områder har hver især otte klager og udgør således individuelt 17 pct. af alle klager i kategorien. For nærmere uddykning henvises til bilagsmaterialet.

Det bemærkes, at stigningen i antal af klagesager i kategorien delvis skyldes, at vejrelaterede klager i højere grad blev kategoriseret under "andet" i 2020. Dette forklarer tilsvarende faldet i antal af andet-klager fra 2020 til 2021 (fra 44 til 23 klagesager).

Den vedtagne service

Den største andel af klagesager i denne kategori vedrører enten parkerings- eller affaldsrelaterede emner. Disse fagområder udgør hver især 13 pct. af alle klager i kategorien (individuelt 6 ud af 48 klager).

Inden for parkeringsområdet vedrører fem af klagerne kommunens prioritering af etablering af parkeringspladser forbeholdt el- og hybridbiler. Klagerne omhandler fordelingen af bilparkeringspladser i områderne omkring Skt. Thomas Plads og P.G. Ramms Allé samt på L.I. Brandes Allé og Hoffmeyersvej. Den sjette klage er modtaget fra anonym afsender og går på parkeringsforholdene i området ved Bakkegårds Allé, herunder oplevelsen af, at udenbys bilister skaber yderligere parkeringspres i området, idet de parkerer på Frederiksberg frem for i København pga. prisforskellen i betalingszonerne.

De affaldsrelaterede klager fordeler sig med tre klager om støjgener fra tidlig skraldeafhentning ifm. gennemførelsen af pilotprojektet om udkørsel kl. 03.00 (daværende by- og miljøudvalg besluttede i august 2020 at gennemføre et

pilotprojekt med tidlig udkørsel med det formål at afdække effektiviseringspotentialer ved tidlig toholds-kørsel fra januar-december 2021. Det blev efterfølgende besluttet at forkorte perioden og afslutte projektet allerede ultimo marts 2021, idet det blev vurderet, at omfanget af støjgener var for stort). Klagerne vedrører strækningerne Duevej, Mariendalsvej og Hostrupvej. De resterende tre klager omhandler gener i forbindelse med implementeringen af den nye affaldsordning, herunder f.eks. tømningsfrekvens for restaffald og omfang af affaldsbeholdere.

Kategorien "sagsbehandling"

Klager over forvaltningens sagsbehandling udgør 28 pct. af samtlige registrerede klager i 2021 (35 ud af 126 klagesager). Kategorien talte til sammenligning 29 pct. i 2020. Tilsvarende i 2020 er det også i 2021 byggesager, der udgør den største andel i kategorien.

Med 15 stk. tæller byggesagsrelaterede klager 43 pct. i kategorien (15 ud af 35 klagesager). Fire af klagerne vedrører altanprojekter på strækningerne Rahbeks Allé, Allégade, Svanemosegårdsvej og Henrik Ibsens Vej. Beslægtet hermed går en femte klage på sagsgangen forbundet med ansøgning om tilladelse til opsætning af solceller i andelsboligforening på Jens Jessens Vej. En anden gruppe af tre klagesager omhandler kommunens retningslinjer for byggearbejder i bevaringsværdige ejendomme, herunder bl.a. retningslinjer for udskiftning og farve af vinduer.

De øvrige klager over forvaltningens sagsbehandling vedrører f.eks. manglende håndtering af indmelding om skimmelsvamp i kommunale ejendomme beliggende på henholdsvis Nylandsvej og Thorvaldsensvej samt indmelding om rotter i lejlighed beliggende på H.C. Ørstedesvej. Hertil omhandler klagerne bl.a. opkrævning af gebyr ifm. overskredet udlånsfrist af biblioteksbøger i nedlukningsperiode, manglende inddragelse ifm. kvalificeringen af anlægsprojekt på Frederiksberg Bakke og sagsgang ifm. mulig tilbagebetaling af indbetalte midler til kommunens parkeringsfond.

For yderligere uddybning af kategoriens klager henvises til bilag 1.

By- Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdets opgaveportefølje er en synlig del af bybilledet og henvender til alle byens borgere - og set i lyset af det fortsat høje aktivitetsniveau inden for udvikling og vedligehold af byen i 2021, synes 126 klager at være acceptabelt, også selvom antallet er en smule højere end i 2020. Det er samtidig forvaltningens fortsatte vurdering, at borgere i stadig stigende grad benytter kommunens nærdemokrati og de hertil hørende direkte kommunikationskanaler, når de ønsker at udtrykke utilfredshed eller uenighed i forhold, der vedrører deres hverdag eller lokalområde.

Økonomi

Nej

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Klima-, Plan - og Boligudvalget, Kultur- og Fritidsudvalget og Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget

Bilag

Bilag 1

Punkt 85: Forslag til beslutning fra rådmand Laura Lindahl om at mindske gennemkørende trafik i Blomsterkvarteret

05.00.00-G01-367-21

Resume

Kommunalbestyrelsesmedlem Laura Lindahl har stillet forslag om at mindske den gennemkørende trafik i Blomsterkvarteret ved at gøre området til "en trafik-ø". By-, Kultur- og Miljøområdet har på baggrund af forslaget fået udarbejdet en analyse af den gennemkørende trafik i området. Analysen viser, at omfanget af gennemkørende trafik er begrænset, og det foreslås på den baggrund, at forslaget ikke imødekommes.

Beslutning

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget indstiller, at forslaget om at mindske gennemkørende trafik i Blomsterkvarteret ikke tiltrædes. Udvalget besluttede, at undersøgelsen sendes til borgerne i kvarteret, ledsaget af information om, at området indgår i den kommende 40 km zone samt kontaktinformation, hvis man har yderligere spørgsmål eller kommentarer til analysen. Udvalget orienteres om eventuelle henvendelser.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

at forslaget, om at mindske gennemkørende trafik i Blomsterkvarteret, ikke tiltrædes.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen oversendte den 6. december 2021 følgende forslag til beslutning fra rådmand Laura Lindahl om at mindske gennemkørende trafik i Blomsterkvarteret.

Det Konservative Folkeparti foreslår at gøre blomsterkvarteret til en trafik-ø som en forsøgsordning, vi evaluerer efter 12 måneder. Hvordan dette konkret gøres bedst, skal afklares gennem trafikmålinger og i dialog med områdets beboere.

Begrundelse

"Blomsterkvarteret er et lille villakvarter (også med lejligheder) fyldt med børnefamilier, som er hårdt ramt af gennemkørende trafik. Det øger utrygheden for alle, at biler, der intet har at gøre i kvarteret, kører igennem og tilmed i relativ høj hastighed.

Det Konservative Folkeparti ønsker at stoppe den gennemkørende trafik, så området kan blive roligt, og børn med større tryghed kan cykle til skole og generelt færdes i området."

Bemærkninger til forslaget

Motorkøretøjer kan i dag alene køre til Blomsterkvarteret via Roskildevej-Pelargonievej, Sdr. Fasanvej-Aurikelvej og Borgmester Fischers Vej-Magnoliavej, hhv. post 1, post 3 og post 4 på side 4 i bilag 1. Der er desuden udkørsel fra Azaleavej til Sdr. Fasanvej, dog kun med højresving, jf. post 2 i bilaget. Cykel- og gangtrafik til og fra området er ikke underlagt restriktioner.

Det bemærkes, at Politiet udtrykte bekymring for en lukning af Aurikelvej ud mod Sdr. Fasanvej tilbage i 2019 pba. af en forespørgsel fra forvaltningen, idet Aurikelvej er den eneste mulighed for at komme til kvarteret i bil fra Sdr. Fasanvej. En lukning heraf blev ikke vurderet hensigtsmæssig henset til områdets beboere eller i beredskabssituationer.

Resultat af analyse af gennemkørende trafik

Det rådgivende ingeniørfirma ViaTrafik gennemførte en analyse af den gennemkørende trafik i kvarteret den 1. marts i tidsrummene kl. 7-9 og kl. 15-17 - dvs. "i myldretiden". Metodemæssigt blev alle indkørende og udkørende køretøjer registreret ved de ovenfor nævnte fire poster. Definitionen på et gennemkørende køretøj er et køretøj, der har passeret to poster (ind og ud) inden for et tidsrum, der svarer til kørsel uden stop. Øvrige køretøjer antages at have et ærinde i området.

Resultatet af analysen viser, at der generelt er en meget lav andel af gennemkørende trafik i kvarteret, altså kun ganske få bilister, der kører gennem kvarteret uden ærinde. Der er derimod registreret en betydelig andel biler, der kører ind og ud ved samme post, hvilket indikerer, at der primært er tale om afsætning. Dette ses f.eks. de steder, hvor der ligger

institutioner ved Borgmester Fischers Vej-Magnoliavej. Der er tillige observeret en vis trafik ind og ud fra Pelargonievej til Roskildevej. Det vurderes også her, at der er tale om afsætning.

Analysen viser desuden, at den største andel af gennemkørende trafik sker fra Sdr. Fasanvej-Aurikelvej (post 3) til Roskildevej-Pelargonievej (post 1) mellem kl. 7-9.

Forvaltningen har som supplement til analysen undersøgt de gennemsnitlige hastighedsniveauer i kvarteret pba. indsamlet data (via systemet TomTom). Det fremgår heraf, at de højeste niveauer ligger mellem 20-40 km/t, jf. vedlagte bilag 2. Det bemærkes i øvrigt, at der er anlagt flere trafikdæmpende tiltag i kvarteret, idet der bl.a. på Magnoliavej er udlagt flere bump, og strækningen er skiltet med 30 km/t. Endelig skal det nævnes, at kvarteret indgår i Vejdirektoratets treårige forsøgsordning med fastsættelse af lokale hastighedsgrænser, hvor hele området vil blive skiltet med 40 km/t samtidig med, at der vil blive udlagt bump på Pelargonievej og Aurikelvej.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering

Den gennemførte analyse, af den gennemkørende trafik i kvarteret, viser, at omfanget af egentlig gennemkørsel er relativt begrænset. Hastighedsniveauerne vurderes ligeledes at være trafikikkerhedsmæssige forsvarlige i forhold til kvarterets veje og karakter. Kvarteret vil herudover komme til at indgå i et treårigt forsøg om at sænke hastigheden. Forvaltningen indstiller bl.a. på disse baggrunde, at forslaget ikke tiltrædes.

Økonomi

Analysen har kostet 30.000 kr., som er finansieret via trafikikkerhedspuljens delpulje til planlægning og dataindsamling.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget, M, K

Bilag

Bilag 1: Analyse af gennemkørende trafik

Bilag 2

Punkt 86: Evaluering af forbud mod engangsservice

88.20.12-Ø54-1-18

Resume

Der har i 2020 og 2021 været gennemført et forsøg med at undgå engangsservice i størsteparten af kommunens institutioner og på rådhuset. Forsøget er blevet evalueret, og Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalget skal på baggrund af evalueringen af forsøget tage stilling til, hvorvidt kommunen fremadrettet skal undgå engangsservice, dog med forbehold for engangsservice i forbindelse med ældrepleje og skolemad - samt i helt særlige tilfælde, hvor der kan gives dispensation.

Beslutning

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget indstiller,

1. at det godkendes, at kommunen fra 2022 undgår engangsservice i overensstemmelse med de regler, der gjaldt under forsøget i 2020-21,
2. at kommunen frem mod 2026 arbejder med at understøtte og udvide brugen af flergangsservice med henblik på at forebygge affald og fremme markedet for mere bæredygtige produkter,
3. at kommunen senest i 2026 har udfaset al brug af engangsservice, herunder på de områder der har været forhåndsfritaget fra at deltage i forsøget - dog med forbehold for engangsservice i forbindelse med ældrepleje og skolemad.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at det godkendes, at kommunen fra 2022 undgår engangsservice i overensstemmelse med de regler, der gjaldt under forsøget i 2020-21,
2. at kommunen frem mod 2026 arbejder med at understøtte og udvide brugen af flergangsservice med henblik på at forebygge affald og fremme markedet for mere bæredygtige produkter - og
3. at kommunen senest i 2026 har udfaset al brug af engangsservice, herunder på de områder, der har været forhåndsfritaget fra at deltage i forsøget - dog med forbehold for engangsservice i forbindelse med ældrepleje og skolemad.

Sagsfremstilling

Den 17. juni 2019 besluttede Kommunalbestyrelsen at gennemføre et forsøg med at undgå engangsservice i alle kommunens institutioner og kontorer i 2020 og 2021.

Forsøget omfatter kopper, krus, tallerkener, bakker, skåle, bestik, sugerør, rørepinde og lignende. Engangsservice skal undgås i hverdagen og til arrangementer med lukket gæsteliste såsom møder, sommerfester, receptioner og julefrokoster (se eventuelt bilag 1 med spørgsmål og svar om forsøget fra kommunens Intranet).

Ikke omfattet af forsøget var:

- Åbne arrangementer, hvor hele offentligheden kunne møde op.
- Afdelinger, hvor mange borgere eller brugere opholder sig i kort tid og har mulighed for at drikke vand eller kaffe som fx borgerservice og jobcentre.
- Private virksomheder, der udbyder fx cafeteriadrift eller andre services i de kommunale institutioner.
- Ældreplejen, hvor maden pakkes og leveres i engangsplastbakker.

Forvaltningen er ikke bekendt med andre kommuner, der har gennemført forsøg med at undgå engangsservice. Dermed er Frederiksberg Kommune foregangskommune i forhold til at mindske unødigt ressourceforbrug for så vidt angår service. Gentofte, Gladsaxe og Oslo Kommuner har henvendt sig for at høre om kommunens erfaringer med henblik på at gennemføre lignende tiltag.

Forsøgets resultater

Forsøgsperioden løb i to år, hvor der var meget hjemmearbejde på grund af Covid-19 pandemien. I samme periode er der ikke blevet afholdt mange arrangementer. Det har dog alligevel været muligt at opnå erfaringer i de perioder, hvor der var en mere normal hverdag. Erfaringer og indsigter er blevet indsamlet via forundersøgelse, midtvejsevaluering og slutevaluering gennemført af konsulentvirksomheden Naboskab. Alle tre undersøgelser bygger på en kombination af

spørgeskemaer, interviews og observationer (se bilag 3, 4 og 5). Derudover er der trukket lister over indkøb af engangsservice, der er købt hos kommunens leverandører i årene 2019-2021 (bilag 2 - Resumé af forsøgets resultater).

Overordnet set viser undersøgelse, at forsøget er blevet godt modtaget i institutionerne og på rådhuset. 79 pct. af respondenterne i en spørgeskemaundersøgelse - gennemført som led i evalueringen af forsøget blandt institutionernes miljøambassadører, indkøbere og ledere - gav udtryk for, at de i høj grad eller i meget høj grad støtter op om at gøre forsøget permanent.

41 pct. af institutionerne har givet dispensationer fra reglen om at undgå engangsservice, primært i forbindelse med Covid-19 og til fester. De mange dispensationer afspejles i opgørelsen over kommunens køb af engangsservice, som viser, at 58 institutioner/afdelinger har købt engangsservice i 2021 (ud af ca. 250 institutioner/afdelinger i alt), heraf 33 for beløb under 1000 kr. Samlet set er der blevet indkøbt for ca. 100.000 kr. som følge af dispensationer eller måske manglende viden om forsøget.

Forsøgets resultater, jf. bilag 2, peger derfor på, at der er nogle udfordringer med at undgå engangsservice. Der er dog gode løsninger og erfaringer med at overkomme disse udfordringer, jf. nedenstående oversigt over nogle af de mest centrale indsigter fra forsøget:

Udfordring	Mulig løsning
Hvordan erstattes engangsservice ved større arrangementer?	Det er muligt at leje flergangsservice eller bede deltagerne om at medbringe til eget brug.
Der er ikke råd til at indkøbe flergangsservice.	Flergangsservice kan fås billigt på loppemarkeder, gratis på byttecentre eller medarbejdere/brugere/forældre/ kan opfordres til selv at tage med til eget brug.
Potentielt udadreagerende borgere kan komme til skade med glas og porcelæn. Der er også fare for at komme til skade med glas og porcelæn i idrætshaller.	Der findes et stort udvalg af flergangsservice i hård plast. Som et konkret eksempel er Kedelhallen i Frederiksberg Idrætsunion - som konsekvens af forsøget - blevet andelshaver i virksomheden New Loop, der er i gang med at etablere en pantordning for genbrugelige take-away emballager. New Loop har blandt andet skrevet kontrakt med 7-eleven.
Det er for tungt at medbringe glas, porcelæn og metal på udflugter i fx daginstitutioner.	Der findes et stort udvalg af flergangsservice i hård plast.
Bekymring for større smitterisiko i forhold til Covid-19 ved brug af flergangsservice	Håndvask og afspritning af hænder efter berøring af flergangsservice samt brug af opvaskemaskine.

Miljømæssige og økonomiske konsekvenser ved at gøre reglen om at undgå engangsservice permanent
Miljøstyrelsen har i juni 2020 udgivet en rapport om bæredygtige offentlige indkøb (bilag 6), hvor både miljø og økonomi undersøges i forhold til forskellige produktgrupper, herunder engangskrus. Casen om krus er udarbejdet på baggrund af tal fra Aarhus Universitetshospital.

Rapporten viser, at flergangskrus i porcelæn eller flergangskrus i hård plast udleder ca. 11 gange mindre CO2 end engangskrus i pap, når man kigger på det samlede forbrug over en periode, hvor både fremstilling, vask og gennemsnitslevetiden for et krus regnes med. Der er ikke den store indbyrdes forskel mellem porcelæn og flergangskrus i hård plast.

Økonomisk er der næsten ingen forskel imellem de tre typer af krus. Dog anføres det i rapporten, at prisen på papkrus vil stige markant som konsekvens af en tredobling af afgiftssatserne på engangsemballage, der var besluttet, men endnu ikke indført i 2020.

Miljøstyrelsens rapport indikerer således samlet set, at der er betydelige miljømæssige fordele ved at gå over til flergangsservice, samt at der også økonomisk set forventes en besparelse på sigt.

Hvordan kan reglen om at undgå engangsservice gøres permanent og indarbejdes i alle kommunens institutioner
Som nævnt under forsøgets resultater, er der en relativt stor andel af kommunens institutioner, der fortsat benytter engangsservice. Forvaltningen foreslår, at de institutioner, der fortsat indkøber engangsservice får et vejledningsbesøg med henblik på at forstå og løse de udfordringer, der måtte ligge til grund. Der er afsat 40.000 kr. af de budgetterede midler til forsøget til, at Naboskab kan bistå med en række af disse opsøgende besøg. Yderligere besøg kan blive gennemført som led i kommunens generelle vejledningsbesøg om affald på institutionerne.

Som tidligere nævnt har 58 institutioner indkøbt for ca. 100.000 kr. engangsservice i 2021. Til sammenligning har ca. 10 *forhåndsfrittede* institutioner indkøbt engangsservice for sammenlagt ca. 300.000 kr. i 2021, hvilket indikerer, at der også er et stort potentiale for at arbejde med de forhåndsfrittede områder.

På den baggrund foreslås følgende indsatser i forhold til de områder, der har været fritaget fra forsøget:

- Arrangementer, hvor hele offentligheden kan møde op: I vid udstrækning gennemføres arrangementer på rådhuset allerede med service af glas, porcelæn og metal. Som en del af forsøget blev der derudover gennemført forsøg med leje af krus, kander og tallerkener ved ældrekoncerter, velkomstmøder for nye borgere og ved en fodboldkamp i idrætsparken. Resultaterne af forsøgene peger på, at der er en lille eller ingen direkte meromkostning ved at skifte til flergangsservice. Erfaringerne fra forsøgene viser dog også, at det kræver ekstra arbejdsgange og deraf personaletimer at håndtere flergangsservice ved afvikling af arrangementer. Det foreslås alligevel, at kommunen fremadrettet budgetterer med *leje af service ved arrangementer*. Det sker på baggrund af tre årsager. For det første forventes det, at omkostningen til service ved arrangementer under alle omstændigheder vil stige, grundet en tredobling af afgifter på engangsemballage. For det andet indføres nationalt producentansvar på emballager, herunder engangsservice fra 2025. Det forventes, at producentansvaret vil blive implementeret på en sådan måde, at de miljømæssigt mest bæredygtige løsninger favoriseres økonomisk, hvilket forventes at åbne nye muligheder i markedet. For det tredje vil kommunen bidrage til en mere bæredygtig udvikling ved ikke at benytte engangsservice. Forvaltningen foreslår, at det bliver muligt i helt særlige tilfælde at opnå dispensation til brugen af engangsservice. Det gælder pludseligt opståede arrangementer, hvor det tidsmæssigt ikke er muligt f.eks. at leje flergangsservice ind, og dermed ikke planlagte arrangementer, med mindre der er tungtvejede årsager til at give dispensation. Denne dispensation kan alene gives af områdedirektørerne eller af afdelingschefen for Servicecentret, der varetager arrangementer i direkte kontakt med det politiske niveau. Dispensationer skal søges minimeret, idet der samtidig arbejdes målrettet hen mod, at alle arrangementer bliver uden brug af engangsservice, hvilket senest skal ske i 2026.
- Afdelinger hvor mange borgere opholder sig i kort tid og drikker kaffe og vand som fx borgerservice og jobcentre: Det foreslås, at der eksempelvis laves en *aftale om leje af krus, der leveres, afhentes og vaskes* med passende mellemrum alt efter det konkrete behov. Det kan også være en anden løsning, der kan passe ind i driften på det enkelte sted. Med stigende priser på engangsservice, er det sandsynligt, at en sådan aftale ikke vil være fordyrende for kommunen.
- Private virksomheder, der driver fx et cafeteria eller en kiosk i de kommunale institutioner: Det foreslås, at brug af *flergangsservice skrives ind i det førstkommende udbudsmateriale* som en mulighed, der vægter positivt i forhold til at vinde kontrakten. Ved næstkommende udbud på samme institution (typisk 3-5 år efter det førstkommende udbud), skal det undersøges, om det er muligt at stille krav om flergangsservice. Fx i form af pantkrus til take-away kaffe o.l. Denne model er relevant for blandt andre KU.BE og Frederiksberg Badene, hvor kommunen selv udbyder forpagtningsaftaler.
- Private virksomheder, der driver fx et cafeteria i kommunens selvejende institutioner med driftsaftaler: Her foreslås det, at *kommunen drøfter mulighederne ved (gen)forhandlinger af driftsaftaler* med de selvejende institutioner således, at mulighederne for udfasning af engangsservice tages op allerede ved førstkommende forhandlinger af driftsoverenskomsten. Denne model vil være relevant for blandt andre idrætshaller, teatre, museer mv.
- Plejehjem og ældrepleje, hvor mad pakkes og leveres i plastbakker: Det foreslås, at der i første omgang gennemføres en undersøgelse af, hvad det vil kræve at skifte til flergangsservice i form af indretning/ombygning af

køkkener, ændret system for fragt og levering, mulighederne i markedet, mv. Undersøgelsens resultater samt forslag på baggrund heraf fremlægges i en særskilt sag.

Forvaltningen foreslår derudover, at skolemadsordningen ligeledes fritages, idet det ved næste udbud undersøges, hvorvidt det er muligt at stille det som krav, at maden leveres i flergangsservice. Forvaltningen foreslår, at ordningen med dispensation evalueres og drøftes på forvaltningsniveau primo 2023.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

Der er god ræson i at gøre forsøget om at undgå engangsservice permanent. Det skyldes, de miljømæssige gevinster ved at undgå engangsservice, den store opbakning som forsøget har haft blandt medarbejderne i kommunen, at Frederiksberg kan være foregangskommune til inspiration, og at en beslutning om at undgå engangsservice kan være med til at styrke de dele af erhvervslivet, der har mere bæredygtige løsninger. Forvaltningen vurderer endvidere, at dispensationsordningen kan være med til at skabe en fleksibel overgang til en permanentliggørelse af ordningen, idet der er fokus på at holde antallet af dispensationer på et minimum.

Økonomi

Der blev bevilget i alt 450.000 kr. til forsøget i 2019-2021. Forsøget har kostet ca. 290.000 kr., som primært er gået til undersøgelser og kommunikationsindsats vedrørende forsøget. Dertil kommer 40.000 kr. til opfølgende besøg hos institutioner, der fortsat bruger engangsservice, såfremt forslag om at undgå engangsservice på permanent basis vedtages. I alt 330.000 kr.

Samlet set forventes der fremadrettet ikke at være direkte udgifter forbundet med at gøre forsøget om at undgå engangsservice permanent. Det skyldes:

- At kommunen i de fleste sammenhænge allerede er gået over til flergangsservice som konsekvens af forsøget
- At Miljøstyrelsens undersøgelse peger på, at flergangskrus samlet set er udgiftsneutralt i forhold til engangsservice
- At prisen på engangsservice forventes at stige betragteligt som konsekvens af en vedtaget tredobling af afgiften på engangsservice

Der kan dog være nødvendige investeringer i fx opvaskemaskiner, som forventeligt vil udlignes over tid ved, at der ikke længere indkøbes engangsservice.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen

Bilag

Bilag 1 - Spørgsmål og svar om engangsservice

Bilag 2 - Resumé af forsøgets resultater

Bilag 3 Forundersøgelse v. Naboskab.pdf

Bilag 4 Spin-off forsøg

Bilag 5 - Slutevaluering v. Naboskab.pdf

Bilag 6 - Miljøprojekt - Prisen for Cirkulære Indkøb.pdf

Punkt 87: Navngivning efter Bent Fabricius-Bjerre

05.01.01-G01-1-12

Resume

Kommunalbestyrelsen besluttede den 24. januar 2022, at Bent Fabricius-Bjerre skulle optages i kommunens Plads- og Vejnavnebank med henblik på at navngive en egnet lokalitet på Frederiksberg efter ham. Det foreslås, at den centrale del af byrummet på Solbjerg Plads navngives efter komponisten Bent Fabricius-Bjerre, hvilket bl.a. er begrundet i, at der på denne plads er etableret et underjordisk lydanlæg, hvor komponistens musikstykker lejlighedsvist vil kunne afspilles.

Beslutning

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget udsatte sagen efter drøftelse.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

at den centrale del af byrummet Solbjerg Plads navngives Bent Fabricius-Bjerrers Plads.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen besluttede den 24. januar 2022, at Bent Fabricius-Bjerre skulle optages i kommunens Plads- og Vejnavnebank med henblik på at navngive en egnet lokalitet på Frederiksberg efter ham. Beslutningen blev truffet efter flere behandlinger i det daværende By- og Miljøudvalg (hhv. den 23/11-20, 30/11-20 7/6-21 og 29/11-21), hvor flere lokaliteter blev drøftet, herunder bl.a. parkanlægget ved Malthe Bruuns Vej/Dalgas Boulevard, der ligger i umiddelbar nærhed af, hvor Bent Fabricius-Bjerre boede som barn. Udvalget fik forelagt et kort med mulige lokationer på møde den 30. november 2020, hvor udvalget udsatte sagen, idet de ønskede at afvente udløb af moratorietiden.

Sagen blev efterfølgende udsat på ny på møde den 7. juni 2021, idet forvaltningen blev anmodet om at indarbejde muligheden for at navngive den centrale del af Solbjerg Plads efter Bent Fabricius-Bjerre. By- og Miljøudvalget drøftede allerede den 29. november muligheden for at navngive den centrale del af Solbjerg Plads, dog uden at der blev truffet beslutning herom. Det bemærkes, at denne del af Solbjerg Plads tidligere har været planlagt til at skulle opkaldes efter John Winther. Kommunalbestyrelsen besluttede imidlertid den 7. december 2020, at det i stedet skulle være det kommende byrum bag rådhuset, der opkaldes efter John Winther, når byrummet står færdig i 2024.

Det foreslås således fortsat, at den centrale del af byrummet på Solbjerg Plads navngives efter komponisten Bent Fabricius-Bjerre. På denne plads er der etableret et underjordisk lydanlæg. Lydanlægget er i 2021 blevet opgraderet, så der kan afspilles musikværker via 32 separate kanaler på pladsen. Lydanlægget underbygger forslaget om at navngive pladsen efter komponisten og pianisten Bent Fabricius-Bjerre. Komponistens populære musikstykker kunne herefter naturligt indgå i de varierede programmer og 'playlister', der løbende afspilles på pladsen.

Byrummet Solbjerg Plads ejes fortrinsvist af Frederiksberg Kommune, jf. vedlagte kortskitse, idet den nordligste del dog ejes af Copenhagen Business School (CBS), og et mindre område mod øst ejes af Frederiksberg Centret. CBS og Frederiksberg Centret er indforståede med navneforslaget, og de vil ikke skulle ændre adresse i forhold til det nye pladsnavn Bent Fabricius-Bjerrers Plads.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering

By-, Kultur- og Miljøområdet vurderer, at Bent Fabricius-Bjerre har en tilknytning til Frederiksberg, der berettiger, at hans navn anvendes ved navngivning af den centrale del af Solbjerg Plads. Forvaltningen vurderer endvidere, at den centrale del af Solbjerg Plads er et oplagt sted at opkalde efter Bent Fabricius-Bjerre, idet det opgraderede lydanlæg vil kunne markere hans historie og arv.

Økonomi

Fremstilling og montering af navneskilte vil kunne finansieres af driftsmidler til skilte.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalg, M, K

Bilag

Bent Fabricius - Bjerres Plads

Punkt 88: Cykelsti på Vodroffsvej - resultat af borgerdialog

05.00.00-P20-3-20

Resume

By-, Kultur- og Miljøområdet forelægger med denne sag resultatet af borgerdialogen for projektforslaget om cykelsti og ensretning af Vodroffsvej på strækningen mellem Danasvej og Gammel Kongevej. Med sagen skal udvalget også tage stilling til, hvorvidt der, som en del af projektet, skal etableres sikkerheds- og tryghedsskabende tiltag på udvalgte lokaliteter.

Beslutning

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget indstiller,

1. at resultatet af borgerdialogen for cykelstiprojektet på Vodroffsvej tages til efterretning,
2. at der som et sikkerheds- og tryghedsskabende tiltag etableres vejbumpe på Forhåbningsholms Allé ud for Børneinstitutionen Bryghuset,
3. at der som en del af projektet fjernes to bilparkeringspladser på Gammel Kongevej i krydset med Svanholmsvej for at forbedre oversigtsforholdene og trafikikkerheden i krydset.

Et flertal i Miljø, Bynatur og Mobilitetsudvalget (Gunvor Wibroe, Ruben Kidde, Freja Fokdal, Jan E. Jørgensen, Brian Holm og Anders Storgaard) indstiller,

4. at der indgås lejeaftale om 35 bilparkeringspladser i Codanhus fra den 1. september 2022 – og
5. at den ekstra udgift til leje af de yderligere to pladser på i alt 8.000 kr. i 2022 finansieres af den til formålet afsatte bevilling, at det overskydende budget på 256.000 kr. lægges i kassen, og at der yderligere afsættes 24.000 kr. til formålet som bevilling i 2023, som indarbejdes i 2. finansielle orientering om budget 2023, og 24.000 kr. årligt som varig bevilling fra 2024 og frem.

Et mindretal i Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalget (Rasmus Holme Nielsen) stemte imod punkt 4 og 5.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at resultatet af borgerdialogen for cykelstiprojektet på Vodroffsvej tages til efterretning,
2. at der som et sikkerheds- og tryghedsskabende tiltag etableres vejbumpe på Forhåbningsholms Allé ud for Børneinstitutionen Bryghuset,
3. at der som en del af projektet fjernes to bilparkeringspladser på Gammel Kongevej i krydset med Svanholmsvej for at forbedre oversigtsforholdene og trafikikkerheden i krydset - og
4. at der indgås lejeaftale med Codanhus om 2 ekstra bilparkeringspladser, at den ekstra udgift til leje på i alt 24.000 kr. i 2022 finansieres af den til formålet afsatte bevilling, at det overskydende budget på 165.000 kr. i 2022 lægges i kassen, og at der yderligere afsættes 24.000 kr. årligt til formålet som varig bevilling fra 2023 og frem, som indarbejdes i 1. finansielle orientering om budget 2023.

Sagsfremstilling

Kommunalbestyrelsen behandlede sagen på mødet den 21. marts 2022. Sagsindstillingspunkterne 1-3 blev ved behandlingen tiltrådt, mens indstillingspunkt 4 vedrørende leje af erstatningsparkeringspladser blev sendt tilbage til Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget med henblik på fornyet behandling.

På en forudgående temadrøftelse i Magistraten også den 21. marts 2022 blev det besluttet at undersøge mulighederne for at minimere udgiften til leje af parkeringspladser i Codanhus i 2022 ved udskydelse af opstart af lejeperioden eller igennem forhandling af lejeudgiften.

Der er på budgettet for 2022-23 afsat 396.000 kr. i hver af årene til leje af 33 erstatningsparkeringspladser i Codanhus. På nuværende tidspunkt forventer forvaltningen, at anlægsarbejdet for cykelstien først påbegyndes i løbet af juni måned, hvorfor budgetteret leje for 33 pladser for årets første fem måneder – svarende til i alt 165.000 kr. – vil kunne tilgå kassen i 2022.

Der vil med beslutningen om to ekstra bilparkeringspladser være en ekstra udgift til leje på i alt 24.000 kr., der i 2022 finansieres af den til formålet afsatte bevilling, mens der yderligere skal afsættes 24.000 kr. årligt til formålet som varig bevilling fra 2023.

På ovenstående baggrund har forvaltningen drøftet muligheden for en reduceret leje med ParkPrivate, der forestår parkeringspladserne i Codanhus. PrivatePark har afvist en yderligere sænkning af lejeprisen, og samtidig oplyst, at den almindelige lejepris for 2022 er blevet hævet, men at en tilsvarende prisregulering ikke gennemføres for den tilbudte lejepris. Den almindelige leje udgør jf. ParkPrivate 2.120 kr. pr. plads/ måned.

ParkPrivate har til gengæld tilbudt en ordning, hvor lejeprisen nedsættes med 200 kr. pr. måned i 2022, altså til 800 kr., mens lejeprisen tilsvarende sættes op med 200 kr. pr. måned i et tilsvarende antal måneder i 2023. Herved vil der være en besparelse for 35 pladser på 42.000 kr. i 2022 og en tilsvarende merudgift på 42.000 kr. i 2023.

Ved en eventuel udskydelse af starttidspunktet for lejeperioden vil udgifterne til leje af 35 parkeringspladser kunne reduceres med 35.000 kr. pr. måned, hvis lejeperiodens start således udskydes til efter sommerferien til f.eks. den 1. september (idet parkeringspresset må formodes at være mindre i sommerperioden), vil der kunne spares i alt 256.000 kr. i 2022.

By-, Kultur- og Miljøområdet foreslår på den baggrund, at der indsættes en ny indstillingspind fire, og at den nuværende indstillingspind fire ændres til nr. fem. Det indstilles således:

4. at der indgås lejeaftale om 35 bilparkeringspladser i Codanhus fra den 1. september 2022 - og
5. at den ekstra udgift til leje af de yderligere to pladser på i alt 8.000 kr. i 2022 finansieres af den til formålet afsatte bevilling, at det overskydende budget på 256.000 kr. lægges i kassen, og at der yderligere afsættes 24.000 kr. til formålet som bevilling i 2023, som indarbejdes i 2. finansielle orientering om budget 2023, og 24.000 kr. årligt som varig bevilling fra 2024 og frem.

Det bemærkes, at erstatningsparkeringspladser i Codanhus var en del af borgerhøringen om cykelstiprojektet på Vodroffsvej, og at der i den forbindelse var en forventning blandt beboerne med bil til, at parkeringspladserne i Codanhus bliver stillet til rådighed, så snart der forsvinder parkeringspladser i området – dette gælder både i anlægsperioden og for de permanent nedlæggelser. I borgerdialogen var der desuden flere borgere, der gav udtryk for, at det i forvejen er svært at finde en ledig bilparkeringsplads, og at det derfor er bekymrende, hvis antallet af bilparkeringspladser i området og langs Vodroffsvej bliver reduceret. Der er således stor opmærksomhed på leje af de 35 erstatningspladser, og forvaltningen anbefaler derfor, at en udsættelse af lejetidspunktet maksimalt udsættes til umiddelbart efter sommerferien.

Tidligere sagsfremstilling (14. marts 2022)

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget udsatte på mødet den 7. februar 2022 sagen efter drøftelse, idet forvaltningen blev anmodet om at vurdere muligheden for og udgifterne til at leje yderligere to bilparkeringspladser som kompensation for de to, der foreslås fjernet.

Der er i budget 2022-23 afsat 396.000 kr. pr. år som driftsmidler til leje af erstatningsbilparkeringspladser i Codanhus, hvilket svarer til leje af 33 pladser. Ordningen om leje af bilparkeringspladser træder i kraft, når anlægsprojektet igangsættes. Lejen af en bilparkeringsplads koster 1.000 kr. pr. måned, og leje af yderligere 2 ekstra bilparkeringspladser vil derfor koste i alt 24.000 kr. ekstra pr. år.

I 2022 er det fulde beløb afsat i budgettet, og der vil derfor være mulighed for, at leje af de to ekstra bilparkeringspladser vil kunne finansieres af det afsatte budget til formålet i 2022, idet anlægget forventes at starte op i juni måned, og lejekontrakten først indgås herfra. Fra 2023 og frem er der i givet fald behov for, at der afsættes yderligere 24.000 kr. årligt i budgettet til formålet som en varig bevilling. Det overskydende budget for 2022 på 165.000 kr. foreslås lagt i kassen.

Codanhus har tidligere meldt ud, at de har flere ledige parkeringspladser, som kan lejes af Frederiksberg Kommune.

By-, Kultur- og Miljøområdets vurdering

Forvaltningen vurderer, at det vil være muligt at leje yderligere to bilparkeringspladser i Codanhus som erstatning for de to pladser, der foreslås nedlagt, idet der er ledige bilparkeringspladser. Udgiften til leje vil for 2022 kunne indeholdes i de til formålet afsatte midler, idet aftalen først indgås ved anlægsstart i juni 2022. Forvaltningen vurderer endvidere, at der fra 2023 vil være behov for at afsætte yderligere 24.000 kr. årligt til formålet som en varig bevilling, hvis det besluttes at leje to yderligere bilparkeringspladser i Codanhus.

Ny indstilling på baggrund af den supplerende sagsfremstilling

By, Kultur -og Miljøområdet indstiller,

1. at resultatet af borgerdialogen for cykelstiprojektet på Vodroffsvej tages til efterretning,
2. at der som et sikkerheds- og tryghedsskabende tiltag etableres vejbumpe på Forhåbningsholms Allé ud for Børneinstitutionen Bryghuset - og

3. at der som en del af projektet fjernes to bilparkeringspladser på Gammel Kongevej i krydset med Svanholmsvej for at forbedre oversigtsforholdene og trafikikkerheden i krydset.
4. *hvorvidt der indgås lejeaftale med Codanhus om 2 ekstra bilparkeringspladser, at den ekstra udgift til leje på i alt 24.000 kr. i 2022 finansieres af den til formålet afsatte bevilling, at det overskydende budget på 165.000 kr. i 2022 lægges i kassen, og at der yderligere afsættes 24.000 kr. årligt til formålet som varig bevilling fra 2023 og frem, som indarbejdes i 1. finansielle orientering om budget 2023.*

Tidligere sagsfremstilling

Efter flere års arbejde med at etablere cykelstier på kommunens trafikveje fortsættes arbejdet med at etablere cykelstier eller cykelbaner på skoleveje og andre veje, hvor der færdes mange børn. Målet er at øge trygheden og trafikikkerheden og dermed øge incitamentet til at flere borgere og skolebørn vælger at tage cyklen.

Forvaltningen har tidligere udarbejdet et forslag til udpegning af de strækninger, som vurderes som bedst egnede i forhold til skoleveje, og hvor der med fordel kan etableres cykelsti eller cykelbane for at øge trafikikkerheden og trygheden. Med udgangspunkt i denne udpegning vedtog det forhenværende By- og Miljøudvalg den 2. november 2020, at der skal etableres cykelstier på Vodroffsvej - i første omgang på strækningen mellem Danasvej og Gammel Kongevej. Kommunalbestyrelsen vedtog på deres møde den 1. november 2021 at godkende et konkret projektforslag for etablering af cykelstier og ensretning af Vodroffsvej på strækningen mellem Danasvej og Gammel Kongevej, ligesom Kommunalbestyrelsen også valgte at sende projektforslaget i borgerdialog.

Projektet kort fortalt

Projektforslaget som blev sendt i borgerdialog indebærer, at Vodroffsvej ensrettes på strækningen mellem Danasvej og Gammel Kongevej for at få plads til cykelstier og samtidigt bevare så mange bilparkeringspladser som muligt. Det foreslås, at ensretningen bliver i sydgående retning af hensyn til bl.a. den eksisterende busdrift. Ensretningen medfører bl.a., at trafikken på Vodroffsvej vil blive reduceret (ca. 56%), og at noget af trafikken vil flytte til andre veje i området – særligt til H.C. Ørstedes Vej, Gammel Kongevej og Vester Farimagsgade, som kan forvente trafikstigninger på 3-8%. Beboere og lokalkendte med ærinde på Vodroffsvej kan forventes at anvende alternative ruter ad de mindre boligveje vest for Vodroffsvej, som eksempelvis Svanholmsvej, Prinsesse Maries Allé og Vodroffs Tværgade, hvor der forventes en lille stigning af biltrafikken. den foreslåede indretningen af Vodroffsvej vil desuden medføre, at der kan plantes træer, og at vejen dermed bliver mere grøn.

Antallet af parkeringspladser på og omkring Vodroffsvej vil med det foreslåede projekt reduceres med ca. 33 stk. Som kompensation for de nedlagte bilparkeringspladser besluttede et flertal i Kommunalbestyrelsen den 1. november 2021, at der indgås en lejeaftale med Codanhus om leje af 33 bilparkeringspladser i deres private parkeringskælder. Det vil kun være frederiksbergborgere med beboerlicens, som via en app kan få adgang til bilparkeringspladserne, og der vil være adgang alle dage hele døgnet, såfremt der er ledige parkeringspladser.

De sidste ca. 30 m. af Vodroffsvej i krydset ved Gammel Kongevej dobbeltrettes i projektforslaget, for således at kunne bevare de gode adgangsforhold til Codanhus. Det bliver på den måde muligt for biltrafikken at få adgang til Codanhus parkeringsplads og parkeringskælder fra både Vodroffsvej og Gammel Kongevej, og biltrafikken fra Gammel Kongevej slipper således for en nødvendig omvej via Vodroffsvej, ligesom de omkringliggende lokalveje ikke bliver yderligere belastede af trafik til Codanhus. Denne del af projektet vil først kunne færdiggøres, når projektet i krydset Gammel Kongevej/Vodroffsvej med etablering af Kalvebod Bygge Skybrudstunnel er færdig.

En del af høringssvarene forholder sig af forskellige årsager skeptisk eller negativt over for projektforslaget, som var i høring. Nedenstående er en gennemgang af de mest anvendte høringssvar.

Hovedtemaer i høringen

Projektforslaget for cykelsti og ensretning af Vodroffsvej var i borgerdialog i perioden 22. november – 19. december 2021. Der var stor interesse for projektet, og der kom i alt 111 høringssvar. Alle høringssvar er vedlagt som bilag og kan desuden findes på kommunens høringsportal: <https://blivhoert.frederiksberg.dk/hearing/cykelstier-og-ensretning-af-vodroffsvej>

Hovedparten af høringssvarene kom fra beboere på Vodroffsvej samt fra de omkringliggende lokalveje - primært Svanholmsvej, Vodroffs Tværgade, Forhåbningsholms Allé og Prinsesse Maries Allé.

Vigtigt at gøre det mere trygt og sikkert for cyklisterne

En stor del af høringssvarene fra borgerdialogen var positive i forhold til det udarbejdede projektforslag, og rigtig mange borgere anser det som vigtigt, at gøre det mere trygt og sikkert for cyklisterne på Vodroffsvej. Flere beskriver, hvordan cyklister let kan føle sig klemte mellem de parkerede og kørende biler og med risiko for at blive ramt af en åben bildør. Enkelte borgere henviser til, at cykelstier på Vodroffsvej er i tråd med Frederiksbergstrategiens målsætninger, ligesom

enkelte påpeger, at cykelstier vil få flere til at benytte cyklen. Det blev i borgerdialogen ligeledes positivt modtaget, at trafikken på Vodroffsvej bliver reduceret, og at der bliver plantet træer på strækningen.

Forvaltningens bemærkninger: Det er forvaltningens vurdering, at cykelstier på Vodroffsvej vil øge trygheden og forbedre trafiksikkerheden, og således give øget incitament til at flere borgere og skolebørn vil vælge at tage cyklen til gavn for bl.a. miljøet og borgernes sundhed. Cykelstier på Vodroffsvej er i tråd med Frederiksbergstrategiens visioner om, at Frederiksberg skal være en bæredygtig og CO₂-neutral by samt Danmarks mest cyklende by. Etablering af cykelstier på Vodroffsvej er ligeledes i overensstemmelse med målsætningen om, at det skal være let for alle at bevæge sig miljørigtigt fra sted til sted ved hjælp af sunde og grønne transportformer, som særligt skal erstatte de korte bilture. Trafikmængden på Vodroffsvej vil blive halveret, og plantning af træer vil skabe flere grønne forbindelser og fremme bynatur og biodiversitet og dermed bygge videre på Frederiksbergs grønne identitet.

Bekymring om øget trafik og reduceret trafiksikkerhed på de små lokalveje

Nogle beboere påpeger, at projektet vil medføre uhensigtsmæssig omvejskørsel og øget trafik på de mindre, omkringliggende veje, som ikke anses som egnede - herunder bl.a. Svanholmsvej, Forhåbningsholms Allé og Prinsesse Mariés Allé. Flere mener, at der i forvejen er mange ensrettede veje i området, hvilket vil gøre det endnu mere svært at komme rundt i bil. Ligeledes mener flere, at projektet ikke kommer til at forbedre trafiksikkerheden på Vodroffsvej, og at projektet i stedet vil reducere trafiksikkerheden og utrygheden på de omkringliggende veje. Trafiksikkerhedsmæssigt vækker det især bekymring blandt flere beboerne, at der kommer mere trafik på de små veje, hvor der i forvejen er skoler og børneinstitutioner og dermed mange små og bløde trafikanter.

Forvaltningens bemærkninger: Ensretning af Vodroffsvej vil betyde, at den nordgående biltrafik skal finde andre veje. Den udarbejdede trafikmodelberegning for omfordeling af trafikken viser, at trafikken primært flyttes til de større veje i området som H.C. Ørstedes Vej, Gammel Kongevej og Vester Farimagsgade. Det er ikke muligt at beregne trafikstigningen på de små lokalveje, da trafikmængden på disse veje er for små til at indgå i trafikmodellen. Ensretning af Vodroffsvej vil betyde, at visse beboere får omvejskørsel i bil - enten til eller fra sin bolig, ligesom det også i et vist omfang kan øge den parkeringssøgende trafik i området. Forvaltningen vurderer, at det primært vil være Svanholmsvej, Prinsesse Mariés Allé og Vodroffs Tværgade, hvor der vil ske en lille stigning af trafikken. Da det er et forholdsvist lille område, som bliver påvirket, vurderer forvaltningen ikke, at den ekstra trafik på de små veje vil blive af en sådan størrelse, at trafiksikkerheden i området bliver væsentligt påvirket. Forvaltningen vurderer ligeledes, at ensretning af Vodroffsvej ikke vil give anledning til væsentligt mere gennemkørende trafik på de små lokalveje i området - bl.a. fordi fremkommeligheden på de små veje i forvejen er begrænset.

Der er ikke behov for cykelsti på Vodroffsvej

Flere borgere mener, at der ikke er det store behov for cykelsti på Vodroffsvej, da det ikke føles utrygt at cykle på vejen. Nogle mener, at projektet er spild af penge, som med fordel kunne bruges på andet. I stedet for cykelsti så ønsker flere i stedet at hastigheden på Vodroffsvej reduceres - fx ved at etablere vejbumper. Flere mener, at det desuden primært er københavnere, som kommer til at bruge cykelstien, og flere påpeger muligheden for i stedet at bruge stien langs søerne, hvor der i forvejen er etableret cykelsti.

Forvaltningens bemærkninger: Vodroffsvej er en del af en tværgående cykelstiforbindelse på tværs af Frederiksberg, og er den strækning på Frederiksberg uden cykelsti eller cykelbane, hvor der kører flest cyklister (ca. 3.500 cyklister/døgn). Antallet af cyklister på Vodroffsvej svarer cirka til antallet af cyklister på strækninger som eksempelvis Pile Allé, Vesterbrogade, Nylandsvej og Finsensvej. Forvaltningen vurderer bl.a. derfor, at der er behov for en cykelsti for at imødekomme de mange cyklister, som færdes her hver dag - uanset om det er frederiksbergborgere eller udefrakommende cyklister som færdes på strækningen.

En gennemgang af de politiregistrerede cyklistuheld på hele Vodroffsvej viser, at der i alt er sket 47 cyklistuheld i perioden 2001-2021. Uheldsoplysningerne viser, at hovedparten af cyklistuheldene er sket i forbindelse med svingning af enten bil eller cykel, ligesom der også er en hel del uheld, som omfatter åbne bildøre og uheld i forbindelse med påkørsel af parkeret køretøj. Det er forvaltningens forventning, at antallet af cyklistuheld vil blive reduceret med etablering af cykelsti på Vodroffsvej, og at der hermed af bl.a. trafiksikkerhedsmæssige årsager er behov for en cykelsti på strækningen.

Københavns Kommune etablerede for nogle år siden en cykelrute langs den vestlige side af søerne. Ruten er mest af alt en rekreativ rute, og forvaltningen vurderer ikke, at ruten langs søerne er egnet til at kunne håndtere de mange cyklister, da det skaber konflikt med de mange fodgængere. Desuden er koblingen til stien og adgangsforholdene med bl.a. trapper ikke optimal, og det vurderes, at pendlere og skolebørn stort set ikke bruger denne del af cykelstiruten. Et af formålene med cykelstiprojektet på Vodroffsvej er bl.a. at forbedre forholdene for skolebørn til og fra Skolen ved Søerne på Niels Ebbesens Vej, og her ligger cykelruten langs søerne for langt væk fra skolen.

Bekymring om muligheden for bilparkering

En del borgere mener, at det i forvejen er svært at finde en ledig bilparkeringsplads, og at det derfor er særligt bekymrende, hvis antallet af bilparkeringspladser i området og langs Vodroffsvej reduceres. Som en løsning på problemet

med bilparkering til beboerne foreslår flere, at det burde være dyrere for udefrakommende at parkere, og at den gratis 2-timers parkering skal fjernes.

Forvaltningens bemærkninger: Vodroffsvej er ét af de områder i byen, hvor belægningsgraden på bilparkeringspladser er højest, og det kan derfor særligt om eftermiddagen og aftenen være svært at finde en ledig bilparkeringsplads. Det er netop af samme årsag, at forvaltningen foreslår at ensrette vejen, da det hermed bliver muligt at bevare så mange bilparkeringspladser som muligt.

Projektet medfører, at antallet af bilparkeringspladser reduceres med 43 parkeringspladser. Som erstatning for de nedlagte bilparkeringspladser bliver der etableret 10 nye parkeringspladser på udvalgte sidegader i området, og der er desuden besluttet at indgå en lejeaftale med Codanhus om leje af 33 parkeringspladser i deres private parkeringskælder. Derved forsvinder der samlet set ikke offentlige parkeringspladser i området. Parkering i Codanhus vil for nogle beboere betyde længere afstand til deres ejendom.

Høringssvarene vedrørende eventuel ændring af kommunens parkeringsordning, herunder hvorvidt prisen for udefrakommende parkering skal øges, eller hvorvidt 2-timers gratis parkering skal fjernes, kan i givet fald medtages i den evaluering af ordningen, som er planlagt til at blive gennemført i foråret.

En nærmere gennemgang af de 111 høringssvar er beskrevet i sagens bilagsmateriale.

Tidsplan

Hvis projektet tiltrædes, er tidsplanen på nuværende tidspunkt følgende:

- Februar-maj: Tilretning af projektforslaget, detailprojektering og udarbejdelse af udbudsmateriale
- Juni-november: Anlægsperiode

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

Etablering af cykelsti på Vodroffsvej er i tråd med kommunens målsætning om at etablere cykelstier eller cykelbaner på skoleveje og andre veje, hvor der færdes mange børn. Projektet er ligeledes i overensstemmelse med flere af visionerne i Frederiksbergstrategien, hvor det bl.a. står, at det skal være let for alle at bevæge sig miljørigtigt fra sted til sted ved hjælp af sunde og grønne transportformer for bl.a. at kunne erstatte de korte bilture. Det er desuden forvaltningens vurdering, at cykelstier på Vodroffsvej vil øge trygheden og forbedre trafikikkerheden og således give øget incitament til, at flere borgere og skolebørn vil vælge at tage cyklen og dermed bidrage til at gøre Frederiksberg til Danmarks mest cyklende by.

Til trods for en overvejende skepsis mod projektet anbefaler forvaltningen, at projektforslaget opretholdes i sin nuværende form, og at den videre detailprojektering med cykelsti og ensretning af Vodroffsvej igangsættes. Forvaltningen anbefaler ligeledes, at cykelstiprojektet og ensretningen af Vodroffsvej efterfølgende også udvides til at omfatte strækningen fra Rosenørns Allé til Danasvej. Udvalget vil senere på året få præsenteret en sag, hvor de skal tage stilling til de næste års cykelstiprojekter.

For at imødekomme nogle af borgernes bekymringer foreslår forvaltningen, at der i først omgang etableres vejbump på Forhåbningsholms Allé ud for Børneinstitutionen Bryghuset. Derudover foreslår forvaltningen, at højresvingsbanen i krydset Gammel Kongevej/Svanholmsvej forlænges for lettere at kunne håndtere den højresvingende trafik og forbedre oversigtsforholdene og trafikikkerheden i krydset. Begge tiltag afholdes inden for den eksisterende projektøkonomi. Ligeledes vil forvaltningen sørge for, at der bliver foretaget løbende trafiktællinger og hastighedsmålinger på udvalgte veje i området for at kunne følge med i trafikudviklingen og hastighedsniveauet med henblik på yderligere tiltag, hvis der vurderes behov for dette.

Økonomi

Der er i en tidligere sag givet anlægsbevilling på i alt 10,0 mio. kr. finansieret af det til formålet afsatte rådighedsbeløb.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Historik

Beslutning fra Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget 2022-25, 7. februar 2022, pkt. 34:

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget udsatte sagen efter drøftelse.

Indstilling 7. februar 2022, pkt. 34:

By-, Kultur og Miljøområdet indstiller,

- 1.at resultatet af borgerdialogen for cykelstiprojektet på Vodroffsvej tages til efterretning,
- 2.at der som et sikkerheds- og tryghedsskabende tiltag etableres vejbumpe på Forhåbningssholms Allé ud for Børneinstitutionen Bryghuset - og
- 3.at der som en del af projektet fjernes to bilparkeringspladser på Gammel Kongevej i krydset med Svanholmsvej for at forbedre oversigtsforholdene og trafikikkerheden i krydset.

Indstilling 7. marts 2022, pkt. 53:

By-, Kultur og Miljøområdet indstiller,

- 1.at resultatet af borgerdialogen for cykelstiprojektet på Vodroffsvej tages til efterretning,
- 2.at der som et sikkerheds- og tryghedsskabende tiltag etableres vejbumpe på Forhåbningssholms Allé ud for Børneinstitutionen Bryghuset - og
- 3.at der som en del af projektet fjernes to bilparkeringspladser på Gammel Kongevej i krydset med Svanholmsvej for at forbedre oversigtsforholdene og trafikikkerheden i krydset.

Beslutning fra Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget 2022-25, 7. marts 2022, pkt. 53:

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget vedtog,

1. at resultatet af borgerdialogen for cykelstiprojektet på Vodroffsvej tages til efterretning,
2. at der som et sikkerheds- og tryghedsskabende tiltag etableres vejbumpe på Forhåbningssholms Allé ud for Børneinstitutionen Bryghuset - og
3. at der som en del af projektet fjernes to bilparkeringspladser på Gammel Kongevej i krydset med Svanholmsvej for at forbedre oversigtsforholdene og trafikikkerheden i krydset.

Et flertal i Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalget (Gunvor Wibroe, Ruben Kidde, Freja Fokdal, Jan E. Jørgensen, Brian Holm og Trine Labuhn) indstiller,

4. at der indgås lejeaftale med Codanhus om 2 ekstra bilparkeringspladser, at den ekstra udgift til leje på i alt 24.000 kr. i 2022 finansieres af den til formålet afsatte bevilling, at det overskydende budget på 165.000 kr. i 2022 lægges i kassen, og at der yderligere afsættes 24.000 kr. årligt til formålet som varig bevilling fra 2023 og frem, som indarbejdes i 1. finansielle orientering om budget 2023.

Et mindretal i Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalget (Rasmus Holme Nielsen) stemte imod, at der indgås lejeaftale med Codanhus om 2 ekstra bilparkeringspladser.

Indstilling 14. marts 2022, pkt. 94:

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget vedtog,

1. at resultatet af borgerdialogen for cykelstiprojektet på Vodroffsvej tages til efterretning,
2. at der som et sikkerheds- og tryghedsskabende tiltag etableres vejbumpe på Forhåbningssholms Allé ud for Børneinstitutionen Bryghuset - og
3. at der som en del af projektet fjernes to bilparkeringspladser på Gammel Kongevej i krydset med Svanholmsvej for at forbedre oversigtsforholdene og trafikikkerheden i krydset.

Et flertal i Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalget (Gunvor Wibroe, Ruben Kidde, Freja Fokdal, Jan E. Jørgensen, Brian Holm og Trine Labuhn) indstiller,

4. at der indgås lejeaftale med Codanhus om 2 ekstra bilparkeringspladser, at den ekstra udgift til leje på i alt 24.000 kr. i 2022 finansieres af den til formålet afsatte bevilling, at det overskydende budget på 165.000 kr. i 2022 lægges i kassen, og at der yderligere afsættes 24.000 kr. årligt til formålet som varig bevilling fra 2023 og frem, som indarbejdes i 1. finansielle orientering om budget 2023.

Et mindretal i Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalget (Rasmus Holme Nielsen) stemte imod, at der indgås lejeaftale med Codanhus om 2 ekstra bilparkeringspladser.

Beslutning fra Magistraten 2022-25, 14. marts 2022, pkt. 94:

Et flertal i Magistraten (Borgmesteren, Nikolaj Bøgh, Alexandra Dessoy, Merete Winther Hildebrandt, Helle Sjelle, Laura Lindahl, Gunvor Wibroe, Lone Loklindt, Ruben Kidde og Jan E. Jørgensen) og et flertal i Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalget (Gunvor Wibroe, Ruben Kidde, Freja Fokdal, Jan E. Jørgensen, Brian Holm og Trine Labuhn) indstiller,

4. at der indgås lejeaftale med Codanhus om 2 ekstra bilparkeringspladser, at den ekstra udgift til leje på i alt 24.000 kr. i 2022 finansieres af den til formålet afsatte bevilling, at det overskydende budget på 165.000 kr. i 2022 lægges i kassen, og at der yderligere afsættes 24.000 kr. årligt til formålet som varig bevilling fra 2023 og frem, som indarbejdes i 1. finansielle orientering om budget 2023.

Et mindretal i Magistraten (Mette Bang Larsen, Daniel Panduro og Lotte Kofoed) og et mindretal i Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalget (Rasmus Holme Nielsen) stemte imod, at der indgås lejeaftale med Codanhus om 2 ekstra bilparkeringspladser.

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget vedtog,

1. at resultatet af borgerdialogen for cykelstiprojektet på Vodroffsvej tages til efterretning,
2. at der som et sikkerheds- og tryghedsskabende tiltag etableres vejbumpe på Forhåbningsholms Allé ud for Børneinstitutionen Bryghuset - og
3. at der som en del af projektet fjernes to bilparkeringspladser på Gammel Kongevej i krydset med Svanholmsvej for at forbedre oversigtsforholdene og trafikikkerheden i krydset.

Indstilling 21. marts 2022, pkt. 57:

Et flertal i Magistraten (Borgmesteren, Nikolaj Bøgh, Alexandra Desso, Merete Winther Hildebrandt, Helle Sjelle, Laura Lindahl, Gunvor Wibroe, Lone Loklindt, Ruben Kidde og Jan E. Jørgensen) og et flertal i Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalget (Gunvor Wibroe, Ruben Kidde, Freja Fokdal, Jan E. Jørgensen, Brian Holm og Trine Labuhn) indstiller,

4. at der indgås lejeaftale med Codanhus om 2 ekstra bilparkeringspladser, at den ekstra udgift til leje på i alt 24.000 kr. i 2022 finansieres af den til formålet afsatte bevilling, at det overskydende budget på 165.000 kr. i 2022 lægges i kassen, og at der yderligere afsættes 24.000 kr. årligt til formålet som varig bevilling fra 2023 og frem, som indarbejdes i 1. finansielle orientering om budget 2023.

Et mindretal i Magistraten (Mette Bang Larsen, Daniel Panduro og Lotte Kofoed) og et mindretal i Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalget (Rasmus Holme Nielsen) stemte imod, at der indgås lejeaftale med Codanhus om 2 ekstra bilparkeringspladser.

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget vedtog,

1. at resultatet af borgerdialogen for cykelstiprojektet på Vodroffsvej tages til efterretning,
2. at der som et sikkerheds- og tryghedsskabende tiltag etableres vejbumpe på Forhåbningsholms Allé ud for Børneinstitutionen Bryghuset - og
3. at der som en del af projektet fjernes to bilparkeringspladser på Gammel Kongevej i krydset med Svanholmsvej for at forbedre oversigtsforholdene og trafikikkerheden i krydset.

Beslutning fra Kommunalbestyrelsen 21. marts 2022, pkt. 57:

Sagen blev sendt retur til Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalget.

Bilag

Handicaprådets høringssvar vedrørende cykelsti på Vodroffsvej

København Kommunes høringssvar.pdf

Bilag, Resultat af borgerdialog

Alle høringssvar samlet

Bevillingsskema - cykelsti på Vodroffsvej resultat af borgerdialog

Punkt 89: Renovering af kunstgræsbane 1 og 2 samt podebanerne på Jens Jessens Vej - revideret beslutningsoplæg

04.00.00-P20-2-21

Resume

Der er i Budget 2022 afsat et rådighedsbeløb på 7,5 mio. kr. til en renovering i 2022 af kunstgræsbane 1 og 2 samt podebanerne på Jens Jessens Vej. Da renoveringen ikke omfatter en opretning af de eksisterende drænforhold under banerne, vedtog Kultur- og Fritidsudvalget den 10. januar 2022, at der skulle udarbejdes et revideret beslutningsgrundlag indeholdende mulige scenarier, der også indbefatter nye drænløsninger. Dette beslutningsgrundlag foreligger nu.

Beslutning

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget tog sagen til efterretning.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller til Kultur- og Fritidsudvalget,

at det reviderede beslutningsgrundlag med mulige scenarier i forbindelse med valg af anlægsløsning til renoveringen af kunstgræsbane 1 og 2 samt podebanerne på Jens Jessens Vej drøftes med henblik på stillingtagen til løsningsmodel.

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller til Klima-, Plan- og Boligudvalget og Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget,

at sagen tages til orientering.

Sagsfremstilling

Kunstgræsbane 1 og 2 samt de små podebaner langs bane 2 (se kort, bilag 1) på idrætsanlægget på Jens Jessens Vej blev etableret i 2012. Banerne benyttes hele året rundt af de mange brugere. Her efter omkring 10 års intenst brug er banerne nedslidte og flere steder farlige/ujævne at spille på. Derfor blev der i Budget 2021 afsat 7,5 mio. kr. i 2022 til en 1:1-renovering af disse baner i form af udskiftning af banernes nedslidte kunstgræstæpper til helt nye.

Revideret beslutningsgrundlag - baggrund

Under kunstgræsbane 1 og 2 samt podebanerne er der et ældre drænsystem, hvor en mindre del af overfladevandet fra banerne i dag ikke opfanges af drænsystemet, men derimod nedsiver til grundvandet mellem drænrørene under banerne. Den oprindelige 1:1-renovering omfatter ikke en opretning af de eksisterende drænforhold med etablering af ny og "lukket" drænløsning under banerne, så nedsivning af drænvand ikke bliver muligt.

Tidligere målinger ved banerne har vist forhøjet indhold af klorid i grundvandet i området, som vurderes at komme fra det saltholdige drænvand, der nedsiver fra banerne som følge af kommunens vinterpleje af banerne med brug af salt i vintermånederne. Perioden med vinterpleje af boldbanerne er fra cirka medio november og frem til april (16 til 20 uger). Omfanget af vinterplejen af banerne (ligesom vinterplejen af veje og fortove mv.) afhænger af temperatur, omfang af nattefrost og nedbør (regn og sne). Når vejruddigten fx varsler frostgrader om natten, består en del af vinterplejen af præsaltning af banerne med henblik på at have spilbare baner i dagtimerne. Det samme gælder ved fx regn om dagen og frost om natten, hvorved banerne bliver for hårde, isede og ikke-spilbare qua den frosne regn.

Vinterbekæmpelse med brug af salt er i dag derfor en brugs- og idrætsfunktionel nødvendighed, så kommunens kunstgræsbaner også kan være spilbare i vintermånederne for de mange brugere af boldbanerne. Især foreningslivets brug af boldbanerne på Jens Jessens Vej er massiv hele året rundt, jf. også at 3 ud af de 4 medlemsmæssigt største fodboldklubber i Danmark (KB, FB og FA 2000) holder til på idrætsanlægget på Jens Jessens Vej. I alt er der cirka 7.000 aktive fodboldspillere på Frederiksberg, hvor langt størstedelen heraf holder til på idrætsanlægget på Jens Jessens Vej.

Kommunens miljømyndighed har tilkendegivet, at hvis kommunens kunstgræsbaner ikke løbende reoveres, så nedsivning af drænvand fra banerne til grundvandet undgås, må et forbud eller krav om saltningsbegrænsende foranstaltninger overvejes. Som led i de nuværende og kommende renoveringer af kommunens kunstgræsbaner er det derfor blevet stadig mere aktuelt at se på, hvad der skal til for at bringe banerne til en stand, hvor der ikke er risiko for nedsivning af saltholdigt drænvand til grundvandet. Ud fra den forventning er der ifølge kommunens miljømyndighed ikke aktuelt planer om at meddele forbud mod anvendelse af salt som tømiddel på banerne.

Tilsvarende tilkendegiver kommunens miljømyndighed, at hvis kommunens kunstgræsbaner derimod ikke løbende renoveres fra og med nærværende projekt indeholdende en anlægsløsning, så nedsivning af saltholdigt drænvand til grundvandet undgås, må et fremtidigt forbud eller krav om saltningsbegrænsende foranstaltninger overvejes.

Det gælder i første omgang nærværende projekt, men løbende på sigt også kommunens øvrige kunstgræsbaner, der i dag har et tilsvarende, ældre drænsystem (bane 3, 6 og 9 på Jens Jessens Vej, opvisningsbanen i Frederiksberg Idrætspark og banen på Nandrupvej Idrætsanlæg). De seks skybrudsbaner på Jens Jessens Vej (bane 4, 5, 7, 8, 10 og 11) har derimod et lukket drænsystem/bassin under banerne, hvorved eventuel nedsivning af drænvand fra banerne til grundvand ikke forekommer.

Der henvises til de seneste sager hhv. den 7. juni 2021 og den 10. januar 2022 (sidstnævnte vedlagt som bilag 3) for en yderligere uddybning af sagshistorik, baggrund for renoveringen, indhold og miljømæssige betragtninger i projektet inklusiv drænforhold.

Revideret beslutningsgrundlag - opsummering

Kultur- og Fritidsudvalgets beslutning den 10. januar 2022 om, at der skulle udarbejdes et revideret beslutningsgrundlag, skal ses i sammenhæng med ovenstående. Og forvaltningen har sammen med Dines Jørgensen A/S (ekstern rådgiver på projektet) og med input fra Frederiksberg Idræt (FIU) og Frederiksberg Forsyning har i perioden januar-april 2022 kvalificeret anlægsprojektet med fokus på drænløsning. Det har resulteret i et revideret beslutningsgrundlag, der forelægges med denne sag.

Det reviderede beslutningsgrundlag tager afsæt i udarbejdet notat fra ekstern rådgiver skitserende tre mulige scenarier (0, 1 og 2) med hver deres anlægsløsning, økonomi, tidsplan samt fordele og ulemper. Scenarie 0 er den oprindelige løsning, mens scenarie 1 og scenarie 2 indbefatter en løsning på de nævnte, drænmæssige udfordringer, men med hver deres anlægstekniske løsning. Notatet er vedlagt som bilag 2, og hvor de 3 scenarier er uddybet og vurderet, mens sagens bilag 4 er en skematisk opsummering af de 3 scenarier.

Den korte konklusion er, at såfremt scenarie 1 eller 2 skal realiseres, vil dette indebære en nødvendig tilførsel af ekstra anlægsøkonomi til projektet på mellem 6,6 mio. kr. og 8,5 mio. kr. udover de afsatte 7,5 mio. kr. til 1:1-renoveringen.

Det fremgår af notatet, at ekstern rådgiver anbefaler scenarie 2, der vurderes at have en anlægsudgift på 14,1 mio. kr., hvilket er 6,6 mio. kr. dyrere end det oprindelige projekt. Scenarie 2 indebærer ny baneopbygning og nyt drænsystem i form af en ny drænmåtte under banetæpperne. Deres anbefaling forholder sig alene til, at såvel den ønskede og optimale helårslige sportslige brug og drift af boldbanerne som den miljømæssige del med en myndighedsmæssig håndtering af nedsivet drænvand fuldt ud tilgodeses og opfyldes i dette scenarie. I scenarie 2 vil drænvandet ikke sive ned til de ældre drænrør, der udgår af funktion, men i stedet via den nyanlagte horisontale drænmåtte ledes ud til helt nyanlagte drærender i siderne af banen (se illustration side 7 i notat).

Scenarie 1 er mere bekosteligt og har en længere anlægsperiode end scenarie 2, hvilket understøtter anbefalingen af scenarie 2. Både scenarie 1 og 2 er imidlertid dyrere end scenarie 0 (oprindeligt projektforslag), der ikke håndterer udfordringen med forældet dræn i anlægsløsningen med tilhørende miljømæssige konsekvenser, men alene omhandler en udskiftning af kunstgræstæpperne.

I forlængelse af tilkendegivelserne fra kommunens miljømyndighed vil en realisering af scenarie 0 formentlig betyde et potentielt forbud eller krav om saltningsbegrænsende foranstaltninger med tilhørende konsekvenser for brug og drift af banerne i vintermånederne, jf. forvaltningens bemærkninger i sagens bilag 4 og afsnit nedenfor om status på pilotforsøg med vinterbekæmpelse på kunstgræsbanerne.

Tilkendegivelser fra FIU og fodboldklubberne

FIU administrerer brugen af banerne og varetager dialogen med byens fodboldklubber, der benytter banerne. FIU tilkendegiver i samråd med fodboldklubberne, at de også anbefaler scenarie 2 - i tråd med ekstern rådgivers anbefaling. Dette med henblik på fortsat at kunne have en så optimal idrætsfunktionel såvel brug som drift af boldbanerne - hele året rundt og med så få ikke-spilbare dage i vintermånederne som muligt til gavn for de mange brugere - særligt fodboldklubberne. Og hvor denne ønskede brug og drift vil have en minimal miljømæssig påvirkning qua dette scenaries håndtering af drænvand fra banerne.

Denne anbefaling skal dog sammenholdes med ulempen ift. behovet for ekstra anlægsøkonomi. Der henvises til sagens bilag 5 for en række administrative og brugermæssige betragtninger fra FIU og fodboldklubberne om scenarierne.

Sammenhæng med igangværende pilotforsøg omkring vinterbekæmpelse på kunstgræsbanerne

Det reviderede beslutningsgrundlag med de 3 scenarier skal også ses i tæt sammenhæng med det igangværende pilotforsøg vedr. brug af alternativ tømiddel i forbindelse med vinterbekæmpelsen på banerne, der blev igangsat i

forbindelse med Budget 2020.

Pilotforsøget angående alternativ vinterbekæmpelse på kunstgræsbanerne 1 og 2 på Jens Jessens Vej blev på Kultur- og Fritidsudvalget og By- og Miljøudvalgets møder den 22. november 2021 forlænget til den 1. april 2022, da de hidtidige erfaringer ikke havde givet grundlag for en fyldestgørende konklusion, da de hidtidige erfaringer byggede på to forholdsvis lune vintersæsoner 2019/20 og 2020/21. Vinteren 2021/22 viste sig imidlertid også kun at indeholde få dage med sne og frost. Således er erfaringsgrundet fortsat begrænset.

Men på baggrund af pilotforsøget er det vurderingen, at anvendelsen af alternativ tømiddel (CMA) har ingen eller meget ringe effekt, når der er nedbør i form af sne. Dog synes det alternative tømiddel at have en vis virkning, når der blot er rim og let frost på banerne.

Sammenlignet med den konventionelle vinterpleje af banerne ved brug af salt er anvendelsen af CMA til vinterbekæmpelse på banerne behæftet med et større ressourcetræk og betydelige meromkostninger - i form af dyrere produkter og materiel samt længere tid på driftsopgaven, da tidsbruget er op til fire gange større ved brug af alternativ tømiddel sammenlignet ved brug af salt. Ved snefald er tidsforbruget væsentligt større, da det kræver flere overkørsler med kost og plov.

Det er vurderingen, at der vil være tale om cirka 17 dage (cirka 3 uger) i vintermånederne, hvor banerne ikke vil være spilbare, hvis der anvendes alternativ tømiddel til vinterbekæmpelse på banerne. Dette er holdt op i mod 5 dage årligt ved brug af salt, hvor banerne ikke er fuldt spilbare.

Erfaringerne fra pilotforsøget angående alternativ vinterbekæmpelse på kunstgræsbanerne viser således, at brug af CMA på kunstgræsbanerne kan holde kunstgræsbanerne spilbare ved rim og let frost, men vurderes ikke at have en effekt ved hård frost og snefald. Derudover er der væsentlige meromkostninger både forbundet med indkøb af den alternative tømiddel og i forhold til driftens ressourceforbrug.

Dette betyder, at der ved brug af CMA må forventes betydeligt flere dage på året, hvor banerne ikke er spilbare sammenlignet med brug af salt. Hertil kommer en række administrative, bruger- og foreningskonsekvenser for FIU og fodboldklubberne, som en sådan beslutning ville medføre, jf. sagens bilag 5.

Forvaltningens vurdering

I forlængelse af ovenstående status på pilotforsøget er den foreløbige konklusion og vurdering fra forvaltningen (og FIU) stadig, at set ud fra et ønske om, at kunstgræsbanerne skal være spilbare hele året rundt for de mange brugere (særligt fodboldklubberne), at en løsning med salt til vinterbekæmpelse af banerne fortsat er den brugs- og idrætsfunktionelle mest holdbare løsning i forhold til banernes spilbarhed i vintermånederne.

Så set i sammenhæng med dette vurderer forvaltningen alene ud fra et brugermæssigt og miljømæssigt perspektiv og jf. baggrund for det reviderede beslutningsgrundlag, at en realisering af scenarie 2 vil være den bedst mulige anlægsløsning. Den såvel ønskede og optimale helårslige sportslige brug og drift af de i dag intenst benyttede boldbaner som den miljømæssige del med en myndighedsmæssig håndtering af nedsivet drænvand vil fuldt ud kunne blive tilgodeset og opfyldt med scenarie 2. I tråd med de nævnte fordele, der er opsummeret i bilag 4, og understøttet af de bruger- og foreningsmæssige betragtninger fra FIU og fodboldklubberne, som forvaltningen har modtaget, jf. bilag 5.

Der er i budgettet imidlertid ikke afsat anlægsøkonomi til realisering af scenarie 2, men alene til en realisering af scenarie 0 (oprindeligt projekt). Ligeledes er der i budgettet ikke afsat midler af til ekstra drift og ressourceforbrug forbundet ved brug af alternativt tømiddel (CMA) til vinterdrift.

Tidsplan

Som en konsekvens af beslutningen den 10. januar 2022 om at kvalificere projektet med fokus på drænløsning og med henblik på det reviderede beslutningsgrundlag blev renoveringen af bane 1 og 2 samt podebanerne udskudt til forår/sommeren 2023.

Projektet forventes genstartet i oktober 2022 med tilknytning af ekstern rådgivning mv. og med henblik på at have de nyrenoverede boldbaner klar til brug i august 2023 (start på fodboldsæson 2023-2024). Dette er uanset, om det er scenarie 0 eller scenarie 2, der skal realiseres.

Økonomi

Det afsatte beløb i den samlede vedligeholdelsesplan for kommunale ejendomme og idrætsanlæg 2021-2025, der blev vedtaget ifbm. Budget 2021, er på i alt 315,4 mio. kr. - afsat under Klima-, Plan- og Boligudvalget (tidligere Bolig- og Ejendomsudvalget). Heri indgår 7,5 mio. kr., afsat som rådighedsbeløb i 2022, til en 1:1-renovering af kunstgræsbane 1 og 2 samt podebanerne på Jens Jessens Vej.

Som følge af sagens udvikling og Kultur- og Fritidsudvalgets beslutning den 10. januar 2022 anlægsbevilgede Kommunalbestyrelsen den 28. februar 2022 et beløb på 300.000 kr. til den fortsatte rådgivning i 2022 (jf. fasen med kvalificering af beslutningsgrundlag mv.) samt eventuelle nødvendige mindre reparationer af banerne givet, at banernes levetiden skal forlænges ét år. Sidstnævnte givet, at den politiske beslutning fra den 10. januar 2022 medførte, at en realisering af anlægsprojektet er udskudt til 2023. For så vidt angår det resterende rådighedsbeløb i 2022 på 7,2 mio. kr., vil dette blive overført til 2023 ifbm. 3. forventede regnskab 2022.

Der er i budgettet ikke afsat anlægsøkonomi til realisering af scenarie 2. Ligeledes er der i budgettet ikke afsat midler af til ekstra drift og ressourceforbrug forbundet ved brug af alternativt tømiddel (CMA) til vinterdrift.

Borgmesterpåtegning

nej

Behandling

Kultur- og Fritidsudvalget (behandling), Klima-, Plan- og Boligudvalget (orientering) og Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalget (orientering) den 9. maj 2022.

Bilag

Bilag 1 Oversigt kunstgræsbaner Jens Jessens Vej

Bilag 2 Scenarier, notat fra ekstern rådgiver

Bilag 3 Sag 10.01.2022 Alternativ løsning ifbm renovering af kunstgræsbaner Jens Jessens Vej

Bilag 4 Oversigt mulige scenarier med forvaltningens bemærkninger

Bilag 5 Betragtninger fra FIU og fodboldklubberne om scenarierne

Punkt 90: Anlægsbevilling til bynatur og biodiversitet 2022

04.00.00-P20-6-20

Resume

I denne sag foreslås en disponering af de i budget 2021/22 afsatte midler til den fireårige pulje til øget bynatur og biodiversitet for 2022 med henblik på at opnå mest muligt bynatur og biodiversitet på Frederiksberg. Udvalget skal tage stilling til anlægsbevillingen, herunder de konkrete udmøntningsforslag.

Beslutning

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget indstiller,

1. at der meddeles anlægsbevilling på 5,3 mio. kr. finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2022,
2. at de samlede midler til rådighed i 2022 på i alt 5,7 mio. kr., hvoraf 5,3 mio. kr. er afsat i 2022 samt 0,4 mio. kr., der forventes overført fra 2021 til 2022, disponeres som beskrevet i sagen, betinget af at overførslen godkendes af kommunalbestyrelsen i forbindelse med sagen om anlægsoverførsler fra 2021 til 2022,
3. at udvalget får forelagt designforslag for enkelte projekter til godkendelse inden udførelse og
4. at der sikres en formidlingsindsats til borgerne om projekterne.
5. at den af forvaltningen foreslåede prioritering af projekter lægges til grund ved Magistratens evt. tilpasning af budgettet.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at der meddeles anlægsbevilling på 5,3 mio. kr. finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2022,
2. at de samlede midler til rådighed i 2022 på i alt 5,7 mio. kr., hvoraf 5,3 mio. kr. er afsat i 2022 samt 0,4 mio. kr., der forventes overført fra 2021 til 2022, disponeres som beskrevet i sagen, betinget af, at overførslen godkendes af Kommunalbestyrelsen i forbindelse med sagen om anlægsoverførsler fra 2021 til 2022,
3. at udvalget får forelagt designforslag for enkelte projekter til godkendelse inden udførelse - og
4. at der sikres en formidlingsindsats til borgerne om projekterne.

Sagsfremstilling

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget udsatte sagen på mødet den 2. maj 2022. Forvaltningen har ikke yderligere at bemærke.

Tidligere sagsfremstilling (2. maj 2022)

Kommunalbestyrelsen sendte på mødet den 21. marts 2022 sagen retur til Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget.

Kommunalbestyrelsen har på sit møde den 28. februar 2022 besluttet, at Frederiksberg Kommune skal deltage i Miljøministeriets konkurrence om Danmarks vildeste kommune. For at løfte denne opgave afsættes 80.000 kr. til aflønning af en studentermedhjælper 10 timer om ugen til håndtering af opgaven, herunder løbende afrapportering, oprettelse af grønbog, hjemmeside, formidling m.v. Midlerne tages fra de midler, der er afsat til biodiversitetsindsatser på de frederiksbergske kirkegårde på 350.000 kr., således dette beløb reduceres til 270.000 kr.

Der er vedlagt et bilag med forvaltningens forslag til en prioriteret liste over projekterne.

Tidligere sagsfremstilling (14. marts 2022)

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget udsatte på mødet den 7. februar 2022 sagen efter drøftelser. Den tidligere sagsfremstilling følger nedenfor. Forvaltningen har ikke yderligere at bemærke.

Tidligere sagsfremstilling (7. februar 2022)

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget udsatte på mødet den 31. januar 2022 sagen, idet udvalget ønskede en yderligere redegørelse for prioritering af bl.a. taghave på rådhuset samt prissætning for anlægs- og gartnerarbejde i forbindelse med de enkelte forslag.

Taghave på Rådhuset

Udvalget bad på sit møde om en yderligere redegørelse for prioritering af blandt andet en taghave på rådhuset samt om et alternativ til denne.

Forvaltningens forslag om en taghave på rådhuset tager afsæt i en vurdering af, at projektet vil kunne tilgodese en bred vifte af hensyn. Målet i kommunens strategi for bynatur og biodiversitet er at bidrage til et levedygtigt miljø for fugle, insekt- og dyrearter og derigennem øge biodiversiteten - og herudover at bidrage til lokal og global reduktion af CO₂,

nox'er og varmeeffekt samt at inspirere og stimulere til grønne initiativer. Initiativer – som ikke er synlige for alle – som f.eks. grønne tage og en taghave - kan således have stor effekt i forhold til biodiversiteten.

Taget på rådhuset, hvor der er foreslået etableret en taghave, huser i dag også kommunens bybier, som vil have stor gavn af de næringskilder, der vil være til stede i en taghave netop dette sted. Herudover vil andre insekter også have gavn heraf. Med flere insekter følger endvidere flere fødekilder til blandt andet mursejlerne, der har fået opsat redekasser på selve rådhusårnet.

Endelig vil en taghave have en række miljømæssige fordele. Eksempelvis vil en taghave medvirke til at dæmpe varmeeffekten, ved at den sorte tagflade vil blive omdannet til en grøn have, som optager CO₂ og køler omgivelserne. En taghave vil desuden kunne tilbageholde en vis mængde regnvand og dermed bidrage til Frederiksberg Kommunes klimaplan.

En taghave vil således kunne bidrage som inspirationskilde for de muligheder, der er i en tætbebygget by for at tilgodese biodiversitet i forbindelse med nybyggeri og renovering af eksisterende boligmasse.

Som alternativ til det foreslåede projekt kan forvaltningen foreslå at overføre midlerne til projektet på Troels Lunds Vej. Det er i indstillingen foreslået at tilplante to af de seks midterrabbatter på vejen (idet midterrabbatten mod Hoffmeyersvej er delt op i to med en sti i midten) startende med en midterrabat i hver ende af vejen – det vil sige den midterrabat, der grænser til Jens Jessens Vej og en del af midterrabbatten mod Hoffmeyersvej. Overføres midlerne til dette projekt, vil den anden halvdel af midterrabbatten mod Hoffmeyersvej kunne beplantes med insektvenlige og salttolerante stauder.

Prissætning for anlægs- og gartnerarbejde

Udvalget spurgte på sit møde endvidere ind til prissætningen for anlægs- og gartnerarbejde.

Forvaltningen kan hertil oplyse, at priserne for anlæg og første års etableringspleje er baseret på erfaringer med priser på lignende projekter i 2021. For insektvenlige staudede forventes således en kvadratmeterpris mellem ca. 1.200 kr. og 1.800 kr. afhængig af størrelsen. I denne pris indgår fjernelse af eksisterende græs og jord, håndgravning omkring eventuelle træer, bortskaffelse af jord samt opfyldning af ny, ukrudtsfri vækstmedie. Derudover plantes der 12 stauder pr. kvadratmeter, som det første år skal håndluges og vandes omkring 20 gange, idet det bemærkes, at første års ekstra etableringspleje også er indlagt i prisen.

Den afledte drift for de forskellige foreslåede projekter er ligeledes baseret på baggrund af øget drift i lignende projekter. Nogle projekter etableres i anlæg, der allerede driftes, og her medregnes naturligvis kun merdriften, mens andre er nye projekter, hvorfor de relativt vil koste noget mere at driftes.

En drift på 25.000 kr. pr. år modsvarer en gennemsnitlig ugentlig indsats på ca. 1 time og 15 minutter, mens en drift på 5.000 kr. tilsvarende svarer til en gennemsnitlig indsats på ca. 15 minutters om ugen. Det inkluderer løn, maskiner, materialer og transport m.v.

Som eksempel er der i forbindelse med projektet i Lindevangsparken afsat 25.000 kr. til afledt drift, da det vurderes, at der udover den eksisterende drift skal anvendes ca. 1 time og 15 minutter mere om ugen. Den ekstra drift er nødvendig, da parkens eksisterende krat i dag kun modtager minimal pleje i sammenligning med det foreslåede nøddehegn, som vil kræve ekstra pleje og opmærksomhed, men samtidig styrke biodiversiteten i parken betragteligt, ligesom de øvrige foreslåede tiltag i parken også vil medføre en merindsats.

For så vidt angår projektet i Lindevangsparken skal det bemærkes, at der blandt andet vil blive tynde ud i det eksisterende krat på siden mod Dalgas Boulevard mellem Finsensvej og Ewaldsensvej. Her vil selvsåede træer og buske blive erstattet af et såkaldt lysåbent nøddehegn bestående af nøddebuske iblandet hjemmehørende, frugtsættende buske og træer, hvilket giver gode fødekilder til fugle, egern m.v. Ved jævnlig tilbageklipping vil nøddebuskene tilføre dødt ved til gavn for overvintrende insekter, svampe og pindsvin. Bevoksningen mod Dalgas Boulevard vil forsat skærme parken mod trafik, men på ovennævnte stykke fremstå mere åbent og imødekommende.

Tidligere sagsfremstilling (31. januar 2022)

I budgetforliget for Budget 2021-22 fremgår det, at "Frederiksbergs bymæssige kvaliteter især er knyttet til det grønne. Det gælder træer, grønne åndehuller og haver såvel som i den måde, hvorpå det grønne tænkes ind i de bæredygtige løsninger i byen, herunder klimatilpasning.

Partierne er enige om, at bynaturen, biodiversiteten og et frodigt blomsterrigt udtryk kan styrkes yderligere". ... "Det skal ske ved at etablere flere små grønne og blå lommer, bedre forhold for insekter og blomster, og en yderligere begroening af mindre pladser og gadehjørner. Ved et kommende udbud vil der være særligt fokus på begroening af læskure mv."

Der blev i den forbindelse afsat 15,8 millioner over fire år til øget bynatur og biodiversitet, og i 2022 er der afsat 5,3 mio. kr. til formålet. Hertil kommer, at der er ubrugte midler fra puljen i 2021 på 400.000 kr., som følge af en række projekters udskydelse grundet blandt andet byggeri, corona og dermed underbemanding hos entreprenører. Disse midler forventes overført til anvendelse i 2022 til finansiering af udskidte projekter i 2021.

Det bemærkes, at midlerne, der blev afsat i 2021 til at styrke bynaturen og biodiversiteten på Frederiksberg på i alt 2,9 mio. kr., blev udmøntet til omlægning af mindre græsarealer til blomsterenge med henblik på at tiltrække insekter for at fremme biodiversiteten, endvidere er der omlagt og anlagt bede og gadehjørner med bivenlige stauder m.v., ligesom der er etableret gadehaver, som er borgerdrevne mv. Desuden er der iværksat en kortlægning over biodiversitetspotentialer på Frederiksberg, herunder målinger af biodiversiteten to konkrete steder for at opnå en baseline for biodiversiteten før indsatsen for at øge biodiversiteten disse steder samt igangsat en række øvrige eksterne samarbejder med andre relevante aktører.

Ovennævnte kortlægning "Biodiversitetspotentiale i Frederiksberg Kommune - Resultater & anbefalinger" er udarbejdet i samarbejde med Habitats ApS, som er en rådgivningsvirksomhed, der arbejder med løsninger, der kan fremme den lokale biodiversitet, og er samtidig pionerer i at arbejde med bynatur, der skaber samspil mellem biodiversitet og livskvalitet. Kortlægningen (bilagt), indeholder en opgørelse over kommunens grønne arealer. Herudover udvælges der i kortlægningen de grønne arealer, hvor der er størst potentiale for at opnå øget biodiversitet, idet størrelsen på arealerne, herunder arealernes funktion som grøn korridor, er af væsentlig betydning for indsatsen. Herudover indeholder kortlægningen konkrete forslag til initiativer i de grønne anlæg, hvor indsatsen foreslås på grund af deres størrelse. Kortlægningen forholder sig ikke til øvrige tiltag i kommunen for at løfte bynaturen lokalt. De foreslåede projekter for 2022 er bl.a. baseret på ovennævnte kortlægning, ligesom der også er projekter, der løfter bynaturen lokalt. På baggrund af ovenstående foreslår forvaltningen, at midlerne i 2022 disponeres til følgende projekter:

Formidling

Der afsættes 120.000 kr. til udarbejdelse og distribution af tre målrettede pjecer, der skal formidle, hvilke indsatser man som institution, boligforening eller haveejer kan gøre for at styrke bynaturen og biodiversiteten på egen matrikel til gavn for den samlede bynatur og biodiversitetsindsats på Frederiksberg. Yderligere afsættes der 150.000 kr. til borgerinddragelse og dialog omkring disse tre pjecer samt en fjerde, der henvender sig til offentlige og private bygherrer. Sidstnævnte er allerede under udarbejdelse.

Blomsterløg

Der har i flere år været afsat en pulje i budgettet til indkøb og udlægning af blomsterløg til at skabe blomstring i foråret, og de udgør samtidig vigtige næringskilder for bier og insekter på dette tidspunkt af året. Puljen udløb i 2021. Imidlertid besluttede daværende By- og Miljøudvalg på sit møde den 29. november 2021, at der skal afsættes 50.000 kr. til udlægning af blomsterløg i 2022, og at midlerne i 2022 skal afholdes af puljen for Bynatur og Biodiversitet.

Der vil således blive udlagt blomsterløg for 50.000 kr. Det vil være helt oplagt at udlægge blomsterløg i de arealer, der arbejdes med i 2022. Derfor vil dette blive indtænkt i nedenstående projekter. Herudover holder blomsterløg ikke evigt, og derfor vil der også blive genlagt blomsterløg, hvor disse er gået til. Hvorvidt løg er gået til, vil først kunne konstateres ved blomstringstiden i foråret.

Grønt gadehjørne i krydset mellem H.V. Nyholms Vej og Peter Bangs Vej

På hjørnet af Hoffmeyersvej og Peter Bangs Vej foreslås der etableret et grønt gadehjørne med et stort bed, som i udformning matcher bedene længere henne ad Peter Bangs Vej ved H.V. Nyholms Vej. Bedet vil være med til at højne biodiversiteten og vil kunne nydes fra en ny opstillet bænk. Byrummet bliver også udstyret med ny belægning samt cykelstativer og affaldskurv. Udvalget vil få forelagt et mere detaljeret forslag til design, før projektet igangsættes.

Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 165.000 kr.
- Afledt drift: 16.000 kr.

Nyttehaver ved Solbjerg Parkkirkegård

Daværende By- og Miljøudvalg vedtog på møde den 22. november 2021, at der etableres 10 nyttehaver på det grønne areal mellem Solbjerg Parkkirkegård og Søndre Fasanvej, hvor der i forvejen er placeret tre gadehaver.

Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 100.000 kr.
- Afledt drift: 15.000 kr.

Kærlighedspladsen

Kærlighedspladsen (det lille grønne område, hvor Kærlighedsstien møder Peter Bangs Vej) er i dag mørk og kan opleves utryk. Med det foreslåede projekt vil det lille grønne område blive åbnet for forbipasserende. Samtidig vil biodiversiteten kunne øges ved at erstatte bundbeplantning af vedbend med skyggetålende insektvenlige stauder.

Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 165.000 kr.
- Afledt drift: 15.000 kr.

Taghave på Rådhuset

På den østlige del af taget på rådhusets tredje sal foreslås der anlagt en taghave med insektvenlig beplantning. Haven vil kunne nydes fra en slynget sti på taget og blive beplantet med stauder og blomstrende buske. Udvalget vil få forelagt et detaljeret forslag til design, før projektet igangsættes.

Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 330.000 kr.
- Afledt drift: 20.000 kr.

Sideheller på Dirch Passers Allé

Sidehellerne på Dirch Passers Allé, fra Finsensvej til rundkørslen ved Preben Kaas Vænge, består i dag af en græsbeplantning. Der foreslås at erstatte den nuværende græsbeplantning med en insektvenlig urtebeplantning. Den nye beplantning vil give et løft til byrummet samt virke som en grøn korridor for insekter, fugle m.v.

Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 220.000 kr.
- Afledt drift: 20.000 kr.

Nyt grønt bånd på Finsensvej Vest

En del af det meget brede fortov, som strækker sig fra Finsensvej 120 til jernbaneoverskæringen ved Finsensvej 102, foreslås omdannet til et grønt bånd med henblik på at øge bynaturen og biodiversiteten af området. Det grønne bånd udvikles i samarbejde med områdefornyelsen Finsensvej Vest, og forvaltningen vil undersøge, om det kunne indtænkes som en del af en klimaløsning. Udvalget vil få forelagt et detaljeret forslag til design, før projektet igangsættes.

Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 1.100.000 kr.
- Afledt drift: 40.000 kr.

Lindevangsparken

Med afsæt i anbefalinger fra rapporten om biodiversitets potentialer på Frederiksberg foreslås staudebedet i Lindevangsparken ud mod Dalgas Boulevard at blive opdateret, således at der i huller m.v. tilføjes flere næringskilder til insekter i eksisterende staudebede, som beplantes med primært hjemmehørende arter. Desuden foreslås det at skabe flere bosteder for parkens dyreliv ved at omlægge eksisterende kratbevoksning til nøddehegn iblandet hjemmehørende frugtsættende træer. I disse zoner kan der anlægges lave sydvendte insekthøje, hvor bl.a. jordboende bier kan tage bolig, og krathegn, hvor insekter kan overvintre.

Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 275.000 kr.
- Afledt drift: 25.000 kr.

Kristian Zahrtmanns Plads

I anlægget foreslås det at tilføre nye pollenkilder ved at omlægge de eksisterende rosenbede til hjemmehørende og insektvenlige stauder suppleret af forårsblomster. Yderligere foreslås det, at der ryddes ud i kratbevoksningen i anlæggets

vestlige del, hvorefter der kan anlægges mindre stensætninger samt ophænges fuglekasser.

Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 110.000 kr.
- Afledt drift: 5.000 kr.

Flintholm Kirke

Bynatur og biodiversitet i det lille anlæg foreslås styrket ved at indplante insektvenlige buske og stauder i randbeplantningen. Dermed skabes der flere levesteder for fugle og andre dyr, ligesom bærbuske vil give føde til dyrene. Under de store træer kan der etableres en bivenlig blomstereng. Det endelige design vil blive udviklet i dialog med kirken.

Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 275.000 kr.
- Afledt drift: 25.000 kr.

Troels Lunds Vej midterrabbatter

Midterrabbatterne på Troels Lunds Vej foreslås omlagt til salttolerant staudebeplantning. Det vil ikke være muligt at omlægge hele anlægget, så der startes op med beplantning i hver ende af vejen. Yderligere opsættes der fuglekasser i træerne i midterrabbatterne. Projektet vil således skabe vigtige fødekilder til insekter samt styrke områdets fugleliv.

Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 449.000 kr.
- Afledt drift: 20.000 kr.

Pinetet (anlæg i Bymidten)

Der kan skabes flere mikrohabitater ved eksempelvis blotlægning af jord og anlæggelse af små stensætninger på anlæggets sydvendte del. Yderligere kan der opsættes fuglekasser på træerne og tilføjes flere pollenkilder i form af hjemmehørende vilde urter, som skal erstatte den eksisterende græsbeplantning.

Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 110.000 kr.
- Afledt drift: 0 kr.

Den Grønne Sti

Med afsæt i et samarbejde med Københavns Universitet og Dansk Ornitologisk Forening søger projektet at styrke fuglelivet og øge stiens potentiale som grøn korridor. Dette foreslås ved bl.a. at opsætte af fuglekasser og ved at skabe adgang til vand. I projektet foreslås det således at bearbejde Den Grønne Stis overgangszoner og tilføje flere fødekilder i form af vildtvoksende urter og hjemmehørende frugtsættende træer og buske.

Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 550.000 kr.
- Afledt drift: 46.200 kr.

Brøndsteds Allé

På hjørnet af Brøndsteds Allé og Vesterbrogade foreslås der etableret et grønt gadehjørne med et stort grønt bed, som vil højne biodiversiteten og forskønne byrummet. Bedet beplantes med insektvenlige stauder og vil kunne nydes fra en ny bänk. Udvalget vil få forelagt et detaljeret forslag til design, før projektet igangsættes.

Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 220.000 kr.
- Afledt drift: 10.000 kr.

Grøndalen og stien langs metroen

Dele af de store græsplæner i anlæggets nordvestlige del omlægges til blomsterrige beplantninger. Således kan der skabes en større kontinuitet mellem anlæggets vestlige del og den mere blomsterrige og vilde østlige del, som for nyligt blev omlagt i forbindelse med et regnvandsprojekt. Yderligere kan der opsættes fuglekasser på anlæggets træer og tilføjes flere fødekilder i form af hjemmehørende frugtsættende træer og buske. Hvor det er muligt foreslås græsbeplantninger på stien langs med metroen omlagt til blomstereng.

Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 330.000 kr.
- Afledt drift: 30.000 kr.

Frederiksbergs Ældre Kirkegård og Søndermark Kirkegård

I stil med indsatsen på Solbjerg Parkkirkegård i 2021 foreslås der opsat fuglekasser og insekthoteller på Frederiksberg Ældre Kirkegård og Søndermark Kirkegård. Yderligere vil kasserede gravsten blive omdannet til fuglebade og opsat ved eksisterende vandudtag, så kirkegårdenes dyreliv får adgang til vand. Hvor det er muligt, vil der blive etableret flere insektvenlige blomsterrige beplantninger.

Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 350.000 kr.
- Afledt drift: 20.000 kr.

Projekter igangsat i 2021

Grønnegården

Beplantningen langs den sydlige del af grønnegården udskiftes med blomstrende buske og stauder. herudover opsættes der et fuglehus.

- Anlægs og etableringspleje: 50.000 kr.

Grønt gadehjørne på Fuglevangsvej og J.M. Thieles Vej

På hjørnet af Fuglevangsvej og J.M. Thieles Vej blev det i 2021 besluttet at etablere et grønt gadehjørne med tre store grønne bede, som vil højne biodiversiteten og forskønne byrummet. De nye byrum vil kunne nydes fra to indbyggede bænke, og der opsættes også nye cykelstativer samt affaldskurve og stander til hundeposer. Der er allerede etableret et bed med indbygget bæk i krydsets vestlige hjørne. Etablering af de to bede i krydsets østlige hjørne, som efter aftale opsættes på privat grund, blev udsat i 2021 som følge af ombygning. Bedene vil blive opsat og beplantet i 2022.

Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 110.000 kr.
- Afledt drift: 20.000 kr.

Grønt gadehjørne på Hoffmeyersvej og Peter Bangs Vej

På hjørnet af Hoffmeyersvej og Peter Bangs Vej foreslås der etableret et grønt gadehjørne med tre store, grønne bede samt et nyt træ, som vil højne biodiversiteten og forskønne byrummet. Det nye byrum kan nydes fra den indbyggede bæk, og der opsættes også en affaldskurv og en stander til hundeposer. Der er i efteråret 2021 etableret og beplantet to bede, ét på hver side af Hoffmeyersvej. Efter dialog med områdets erhvervsdrivende, er der fundet dimensioner og placering for bedet og vejtræet, og de vil blive etableret primo 2022.

Overslagspriser for projektet:

- Anlæg og etableringspleje: 71.000 kr.
- Afledt drift: 20.000 kr.

Herudover afsættes der 400.000 kr. til projektering og løn.

By-, Kultur- og Miljøområdet vurdering

By-, kultur- og miljøområdet vurderer, at den foreslåede udmøntning af midlerne vil bidrage til at skabe mere bynatur og øge biodiversiteten på Frederiksberg både gennem nye projekter og steder, men også på eksisterende arealer, hvor biodiversiteten kan opgraderes.

Økonomi

Såfremt indstillingen tiltrædes, anlægsbevilliges 5,3 mio. kr. finansieret af rådighedsbeløbet for 2022. De samlede midler til rådighed i 2022 er 5,7 mio. kr. - 5,3 mio. kr. afsat i 2022 samt 0,4 mio. kr., der forventes overført fra 2021 til 2022. De 5,7 mio. kr. anvendes til de ovenfor anførte projekter med tilhørende økonomi. Hertil kommer, at der er afsat 347.200 kr. til at håndtere de forventede udgifter til afledt drift.

Borgmesterpåtegning

Intet at bemærke.

Behandling

Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalget, Magistraten, Kommunalbestyrelsen.

Historik

Beslutning fra Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget 2022-25, 7. februar 2022, pkt. 42:

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget udsatte sagen.

Indstilling 7. februar 2022, pkt. 42:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at der meddeles anlægsbevilling på 5,3 mio. kr. finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2022,
2. at de samlede midler til rådighed i 2022 på i alt 5,7 mio. kr. - 5,3 mio. kr. afsat i 2022 samt 0,4 mio. kr., der forventes overført fra 2021 til 2022, disponeres som beskrevet i sagen, betinget af at overførslen godkendes af kommunalbestyrelsen i forbindelse med sagen om anlægsoverførsler fra 2021 til 2022, og
3. at udvalget får forelagt designforslag for enkelte projekter til godkendelse inden udførelse.

Beslutning fra Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget 2022-25, 31. januar 2022, pkt. 25:

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget udsatte sagen, idet udvalget ønskede en yderligere redegørelse for prioritering af bl.a. taghave på rådhuset, prissætning for anlægs- og gartnerarbejde i forbindelse med de enkelte forslag.

Indstilling 31. januar 2022, pkt. 25:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at der meddeles anlægsbevilling på 5,3 mio. kr. finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2022,
2. at de samlede midler til rådighed i 2022 på i alt 5,7 mio. kr. - 5,3 mio. kr. afsat i 2022 samt 0,4 mio. kr., der forventes overført fra 2021 til 2022, disponeres som beskrevet i sagen, betinget af at overførslen godkendes af kommunalbestyrelsen i forbindelse med sagen om anlægsoverførsler fra 2021 til 2022, og
3. at udvalget får forelagt designforslag for enkelte projekter til godkendelse inden udførelse.

Indstilling 7. marts 2022, pkt. 54:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at der meddeles anlægsbevilling på 5,3 mio. kr. finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2022,
2. at de samlede midler til rådighed i 2022 på i alt 5,7 mio. kr. - 5,3 mio. kr. afsat i 2022 samt 0,4 mio. kr., der forventes overført fra 2021 til 2022, disponeres som beskrevet i sagen, betinget af at overførslen godkendes af kommunalbestyrelsen i forbindelse med sagen om anlægsoverførsler fra 2021 til 2022 - og
3. at udvalget får forelagt designforslag for enkelte projekter til godkendelse inden udførelse.

Beslutning fra Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget 2022-25, 7. marts 2022, pkt. 54:

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget indstiller,

1. at der meddeles anlægsbevilling på 5,3 mio. kr. finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2022,
2. at de samlede midler til rådighed i 2022 på i alt 5,7 mio. kr. - 5,3 mio. kr. afsat i 2022 samt 0,4 mio. kr., der forventes overført fra 2021 til 2022, disponeres som beskrevet i sagen betinget af, at overførslen godkendes af kommunalbestyrelsen i forbindelse med sagen om anlægsoverførsler fra 2021 til 2022, idet udvalget besluttede at gå videre med taghaven på rådhuset, og
3. at udvalget får forelagt designforslag for enkelte projekter til godkendelse inden udførelse,
4. at der sikres en formidlingsindsats til borgerne om projekterne.

Indstilling 14. marts 2022, pkt. 90:

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget indstiller,

1. at der meddeles anlægsbevilling på 5,3 mio. kr. finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2022,

2. at de samlede midler til rådighed i 2022 på i alt 5,7 mio. kr. - 5,3 mio. kr. afsat i 2022 samt 0,4 mio. kr., der forventes overført fra 2021 til 2022, disponeres som beskrevet i sagen betinget af, at overførslen godkendes af kommunalbestyrelsen i forbindelse med sagen om anlægsoverførsler fra 2021 til 2022, idet udvalget besluttede at gå videre med taghaven på rådhuset, og
3. at udvalget får forelagt designforslag for enkelte projekter til godkendelse inden udførelse,
4. at der sikres en formidlingsindsats til borgerne om projekterne.

Beslutning fra Magistraten 2022-25, 14. marts 2022, pkt. 90:

Magistraten og Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget indstiller,

1. at der meddeles anlægsbevilling på 5.3 mio. kr. finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2022,
2. at de samlede midler til rådighed i 2022 på i alt 5,7 mio. kr. - 5,3 mio. kr. afsat i 2022 samt 0,4 mio. kr., der forventes overført fra 2021 til 2022, disponeres som beskrevet i sagen betinget af, at overførslen godkendes af kommunalbestyrelsen i forbindelse med sagen om anlægsoverførsler fra 2021 til 2022, idet udvalget besluttede at gå videre med taghaven på rådhuset, og
3. at udvalget får forelagt designforslag for enkelte projekter til godkendelse inden udførelse,
4. at der sikres en formidlingsindsats til borgerne om projekterne.

Indstilling 21. marts 2022, pkt. 52:

Magistraten og Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget indstiller,

1. at der meddeles anlægsbevilling på 5.3 mio. kr. finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2022,
2. at de samlede midler til rådighed i 2022 på i alt 5,7 mio. kr. - 5,3 mio. kr. afsat i 2022 samt 0,4 mio. kr., der forventes overført fra 2021 til 2022, disponeres som beskrevet i sagen betinget af, at overførslen godkendes af kommunalbestyrelsen i forbindelse med sagen om anlægsoverførsler fra 2021 til 2022, idet udvalget besluttede at gå videre med taghaven på rådhuset, og
3. at udvalget får forelagt designforslag for enkelte projekter til godkendelse inden udførelse,
4. at der sikres en formidlingsindsats til borgerne om projekterne.

Beslutning fra Kommunalbestyrelsen 21. marts 2022, pkt. 52:

Sagen blev sendt retur til Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalget.

Indstilling 2. maj 2022, pkt. 80:

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

1. at der meddeles anlægsbevilling på 5.3 mio. kr. finansieret af det afsatte rådighedsbeløb i 2022,
2. at de samlede midler til rådighed i 2022 på i alt 5,7 mio. kr., hvoraf 5,3 mio. kr. er afsat i 2022 samt 0,4 mio. kr., der forventes overført fra 2021 til 2022, disponeres som beskrevet i sagen, betinget af at overførslen godkendes af Kommunalbestyrelsen i forbindelse med sagen om anlægsoverførsler fra 2021 til 2022,
3. at udvalget får forelagt designforslag for enkelte projekter til godkendelse inden udførelse - og
4. at der sikres en formidlingsindsats til borgerne om projekterne.

Beslutning fra Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget 2. maj 2022, pkt. 80:

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget udsatte sagen.

Bilag

Afsluttende rapport_Biodiversitetspotentiale Frederiksberg kommune_221221_PDFVersion

Bevillingsskema - bynatur og biodiversitet 2022

Forslag til prioritering af projekter 2022

Punkt 91: Forlængelse af udvidet mulighed for udeservering

05.14.08-G01-36-22

Resume

By-, Kultur- og Miljøområdet har fået henvendelser fra restauranter og caféer om muligheden for at søge om udvidet udeserveringstilladelse i 2022 i lighed med ordningen i 2021, hvor der blev givet tilladelse til udvidet udeservering som følge af coronarestriktionerne. Københavns Kommune har valgt at forlænge en tilsvarende ordning, hvor caféer mv. kan ansøge om brug af eventuelle bilparkeringspladser hertil. Udvalget skal tage stilling til, hvorvidt der skal være tilbud om midlertidig udvidet udeserveringstilladelse også i 2022 på Frederiksberg.

Beslutning

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget vedtog, at der ekstraordinært skal gives tilbud om udvidet udeserveringstilladelse i perioden 1. juni til 30. september 2022, som følge af coronarestriktionerne i 2020 og 2021. Ansøgere gøres i den forbindelse opmærksom på, at der forventes indkræves betaling for ”råden over vej” til udeservering fra 2023.

Indstilling

By-, Kultur- og Miljøområdet indstiller,

at der ekstraordinært gives tilbud om udvidet udeserveringstilladelse i perioden frem til 30. september 2022, som følge af coronarestriktionerne i 2020 og 2021.

Sagsfremstilling

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget udsatte sagen på mødet den 2. maj. Forvaltningen har ikke yderligere at bemærke.

Tidligere sag (2. maj 2022)

By-, Kultur- og Miljøområdet har fået en række ansøgninger fra restauranter og caféer, der i 2020 og 2021 har fået tilladelse til udvidet udeservering som følge af coronarestriktionerne, idet der ansøges om tilsvarende muligheder i 2022.

Magistraten besluttede i april 2020 at tilbyde udvidede udeserveringstilladelser for at imødekomme virksomhederne under coronarestriktionerne. Hensigten hermed var at hjælpe bl.a. restauranter og caféer med at overholde afstandskravene samtidig med, at de kunne opretholde så mange af deres udeserveringspladser som muligt. En tilsvarende beslutning blev truffet i 2021 med udløb den 31. december 2021.

Ordningerne i 2020 og 2021 medførte, at en række eksisterende caféer mv. efter ansøgning og forelæggelse for Politiet midlertidigt fik mere plads til udeservering, herunder bl.a. ved at inddrage bilparkeringspladser, hvor det var foreneligt med trafikikkerheden (ca. 30 pladser i alt).

Mulighederne for at benytte bilparkeringspladser til udeservering i 2020/2021 har givet anledning til en række borgerhenvendelser, der har klaget over inddragelsen set i lyset af parkeringspresset i de aktuelle områder af byen.

I de nye ansøgninger ansøges der om en tilsvarende ordning som i 2020/2021, herunder med inddragelse af bilparkeringspladser. Dette skal muligvis se i lyset af, at Københavns Kommune har valgt at lade ordningen om udvidet udeservering, som følge af coronarestriktionerne i 2020 og 2021, fortsætte også i 2022.

Ordningen om udvidet udeservering gælder således i hele København fra den 1. juni - 30. september 2022 og er et supplement til de almindelige retningslinjer og vilkår for udeservering. Eksisterende tilladelser til udeservering er derfor fortsat gyldige. Caféer, restauranter, barer, værtshuse mv. kan ansøge om udvidet udeservering foran facaden til deres restaurant og på en større andel af fortove og byens pladser, end den ordinære ordning for udeservering giver mulighed for. Derudover kan der søges om at have udvidet udeservering på almindelige parkeringspladser, der ligger umiddelbart uden for restaurantens facade, hvis parkeringsbelægningsprocenten ikke overstiger 120 pct. og indtil kl. kl. 22.00.

Det bemærkes, at restauranter og caféer ikke længere er underlagt samme coronarestriktioner som i 2020 og 2021, herunder retningslinjer om at holde afstand. Dette kan tale imod en tilsvarende ordning som i 2020/2021. Tilsvarende kan behovet for bilparkering også tale imod ordningen, idet udeserveringerne typisk er beliggende i områder med højt parkeringspres.

Omvendt har restaurations- og caféejere under coronaepidemien haft faldende indtægter, og en forlænget midlertidig ordning med udeservering vil kunne hjælpe i forhold til disse.

Udvalget skal tage stilling til, hvorvidt der skal gives tilladelse til udvidet udeservering i 2022, herunder med brug af bilparkeringspladser, idet en eventuelt løsning kunne være en tidsbegrænset periode frem til udgangen af september 2022 i lighed med i Københavns Kommune. Forvaltningen vil i fald gøre opmærksom på ordningen via nyhedsbrev til det lokale erhvervsliv og kommunens digitale kommunikationsplatforme.

Det bemærkes, at caféejere m.fl. ved en forlængelse vil kunne have forventninger for en tilsvarende ordning fremadrettet.

Som ved andre udeserveringsansøgninger vil Politiet også skulle godkende tilladelsen til sådanne udeserveringer (foruden forvaltningen), uanset om udeserveringen kun optager fortov eller også inddrager parkeringspladser. Politiets praksis har indtil nu været restriktiv i forhold til inddragelse af parkeringspladser af hensyn til trafikikkerheden. Forvaltningen vil naturligvis bestræbe sig på at behandle alle ansøgninger så hurtigt inden for de rammer, som sagsbehandlingen giver i forbindelse med inddragelse af andre myndigheder.

By-, Kultur- og Miljørådets vurdering

By-, Kultur- og Miljørådet vurderer, at de ophævede coronarestriktioner samt hensynet til byens parkanter kan tale imod en forlængelse af ordningen. Omvendt vil en forlængelse (eventuelt til udgangen af september måned) være i god tråd med kommunens ønske om fortsat at understøtte erhvervslivet, idet der dog samtidig kan opstå forventninger om tilsvarende ordninger fremadrettet. Det er dog forvaltningens samlede vurdering, at der på grund af den lange nedlukning i 2020 og 2021, kan tilbydes en ekstraordinær udvidelse af udeserveringen frem til udgangen af september 2022, på lignede vilkår som i 2021.

Økonomi

Forslaget har i sig selv ingen økonomiske konsekvenser for kommunen.

Borgmesterpåtegning

Nej

Behandling

Miljø-, Bynatur- og Mobilitetsudvalget

Historik

Indstilling 2. maj 2022, pkt. 81:

By-, Kultur- og Miljørådet indstiller,

at der ekstraordinært gives tilbud om udvidet udeserveringstilladelse i perioden frem til 30. september 2022, som følge af coronarestriktionerne i 2020 og 2021.

Beslutning 2. maj 2022, pkt. 81:

Miljø-, Bynatur og Mobilitetsudvalget udsatte sagen.